

- pro / for Ing. Vít Šumpela - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
od / from Ing. Martina Hábová Ph.D.
datum / date 15. září 2010

Doporučení pro usnadnění bankovního financování projektů dotovaných z EU

Závěrečná zpráva projektu pro Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Fungující řešení

- Facility
Žatecká 55/14, 110 00 Praha 1
tel/fax +420 224 813 299
info@facility.cz
www.facility.cz

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Obsah

1	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	4
2	MANAŽERSKÉ SHRUTÍ	5
3	ÚVOD	10
3.1	ÚČEL DOKUMENTU	10
3.2	ZADÁNÍ A CÍL PROJEKTU.....	10
4	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	13
4.1	ANALÝZA RELEVANTNÍCH DOKUMENTŮ.....	13
4.1.1	<i>Výběr jednotlivých operačních programů pro analýzu</i>	14
4.1.2	<i>OP Podnikání a inovace</i>	19
4.1.3	<i>OP Životní prostředí</i>	23
4.1.4	<i>OP Doprava</i>	28
4.1.5	<i>Integrovaný operační program</i>	34
4.1.6	<i>ROP NUTS II. Střední Čechy</i>	40
4.1.7	<i>OP Praha Konkurenceschopnost</i>	47
4.1.8	<i>Shrnutí ostatních OP z hlediska hlavních relevantních atributů</i>	56
4.2	ANALÝZA PŘÍSTUPU KOMERČNÍCH BANK	57
4.2.1	<i>Postup/metodika/cíl dotazování</i>	57
4.2.2	<i>Shrnutí hlavních bodů</i>	61
4.3	PROBLEMATIKA Z POHLEDU ŽADATELŮ.....	62
4.3.1	<i>Postup/metodika/cíl dotazování</i>	62
4.3.2	<i>Shrnutí hlavních bodů</i>	63
5	IDENTIFIKOVANÁ SLABÁ MÍSTA (SHRUTÍ NA ZÁKLADĚ ANALÝZY)	66
5.1	BONITA ŽADATELE	66
5.2	ZPŮSOB FINANCOVÁNÍ.....	66
5.3	NEJISTOTA BANK A NEDOSTATEK INFORMACÍ	67
5.4	ZÁSTAVA MAJETKU	67
5.5	DOKLADY A DOKUMENTY	68
5.6	NEANGAŽOVANOST KLIENTŮ	68
5.7	ÚSTANOVENÍ VE SMLOUVÁCH	68
5.8	DODATEČNÉ ZMĚNY DOKUMENTACE.....	69
6	DOPORUČENÍ A JEJICH IMPLEMENTACE	70

6.1	OPATŘENÍ V PROCESNÍ A LEGISLATIVNÍ OBLASTI	70
6.1.1	<i>Bonita žadatele</i>	70
6.1.2	<i>Způsob financování ex ante či etapovitě</i>	70
6.1.3	<i>Nejistota bank a nedostatek informací</i>	70
6.1.4	<i>Zástava majetku</i>	71
6.1.5	<i>Doklady a dokumenty</i>	72
6.1.6	<i>Neangažovanost klientů</i>	72
6.1.7	<i>Ustanovení ve smlouvách</i>	72
6.1.8	<i>Způsobilé výdaje</i>	72
6.2	OPATŘENÍ NA STRANĚ KOMERČNÍCH BANK	73
6.3	OTÁZKA VYTVOŘENÍ SPOLEČNÉHO GARANČNÍHO SYSTÉMU	73
7	PŘÍLOHY	75
7.1	IMPLEMENTACE NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ	75
7.2	DOPADOVÁ ANALÝZA A ANALÝZA SYNERGIE NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ	75

1 Seznam použitých zkratk

Seznam použitých zkratk	
BCR	rentabilita nákladů
CBA	analýza nákladů a přínosů
CF	cash-flow
CRÚ	Centrální registr úvěrů
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DIŽ	doplňující informace k žádosti
EK	Evropská komise
ERDF/ERFF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond v České republice
EU	Evropská unie
FA	finanční analýza
FO/PO	fyzická/právní osoba
FS	Fond soudržnosti
HDP	hrubý domácí produkt
HPM	Hlavní město Praha
IOP	Integrovaný operační program
IS	informační systém
MČ	městská část
MHMP	Magistrát Hlavního města Prahy
MMR (ČR)	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MSP	malý a střední podnikatel
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NNO	nestátní nezisková organizace
NOK	Národní koordinační orgán
NUTS II	označení územní statistické jednotky
OP	Operační program
OPD	Operační program Doprava
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPK	Operační program Praha Konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ROP	Regionální operační program
ROP SČ	Regionální operační program Střední Čechy
RR	Regionální rada
RŽ/PŽ	registrační/plná žádost
ŘOI/ZS	Řídicí orgán/Zprostředkující subjekt
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SR	státní rozpočet
SŽDC	Správa železniční a dopravní cesty
TEN-T	Transevropská dopravní síť
TOP	Tematický operační program

2 Manažerské shrnutí

Důvodem realizace projektu je zajistit žadatelům o dotace z EU fondů snadnější přístup k bankovním úvěrům a jiným finančním produktům zaměřeným na předfinancování a spolufinancování projektů dotovaných z fondů EU.

Východiskem pro odhalení slabých míst a následných doporučení ke zlepšení byla analýza současného stavu, která spočívala v následujících krocích:

1. Analýza stávajících relevantních dokumentů s vlivem na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU.

Pro analýzu byly vybrány podmínky operačních programů, u kterých lze předpokládat předfinancování či spolufinancování prostřednictvím investičních bankovních úvěrů – OP Podnikání a inovace, OP Životní prostředí, OP Doprava, Integrovaný operační program, ROP NUTS II. Střední Čechy, OP Praha Konkurenceschopnost.

Provozní účelové úvěry byly shledány svým významem bezpředmětné.

2. Průzkum provedený mezi následujícími subjekty vstupujícími do procesu:
  - Řídící orgány jednotlivých relevantních operačních programů
  - Banky zabývající se financováním projektů z fondů EU
  - Žadatelé o dotaci a následný investiční úvěr (popř. jejich poradci)

Na základě výsledků analýzy byla následně vytipována témata, jejichž detailní řešení na úrovni příslušných řídicích orgánů ve spolupráci s bankami by zjednodušilo, zrychlilo a rozšířilo možnosti jednotlivých žadatelů o dotaci z fondů EU při žádosti o úvěr.

Nutno podotknout, že dle informací všech zúčastněných subjektů průzkumu, nedochází zásadní měrou k zamítání úvěrů u žadatelů s již schválenou dotací. Subjekty (až na výjimky) přistupují k projektovému záměru odpovědně a dodatečné úvěrové zdroje mají ještě před podáním žádosti řídicímu orgánu předjednané. Výjimkami jsou subjekty, které spíše „zkouší“, zda by získaly dotaci nebo takové, u nichž zásadním způsobem dojde k ekonomické změně situace (snížení bonity, nárůstem zadlužení v souvislosti s jinými aktivitami) před podáním žádosti o dotaci a po podání.

Při formulaci témat jsme se proto zaměřili i na možnost zlepšení parametrů procesu, což by pomohlo i potenciálním žadatelům, kteří o dotaci neusilovali, protože věděli, že následně v bance neuspějí.

Tato témata zahrnují následující problematické oblasti:

- Bonita a riziko žadatele

Nízká bonita a rizikovost žadatele je hlavním důvodem zamítní úvěrů, a to i úvěru na předfinancování nebo spolufinancování projektů z fondů EU. Banky pracují s rizikem, že žadateli nakonec nebude dotace vyplacena a proto fakt, že dotaci získá, neznamená žádný rozdíl ve schvalování oproti standardním úvěrům.

- Způsob financování, resp. proplácení dotace

Převažujícím způsobem je proplácení dotací ex post. Tento způsob klade na žadatele vysoké nároky z hlediska potřebného objemu prostředků a zhoršuje tak jeho postavení před finanční institucí.

- Nejistota bank a nedostatek informací

Banky jsou nuceny posuzovat žadatele s příslibenou dotací stejně jako by dotaci neměl. Vede je k tomu nedostatek informací o tom, jak jednotlivé projekty končí – zda byla či nebyla dotace proplacena či zda byla zkrácena. Rovněž jsou často svědky rozdílného vyhodnocování realizace projektu řídicím orgánem. U jednoho řídicího orgánu pochybení projde bez sankcí, u druhého je za stejnou chybu zkrácena dotace.

- Zástava majetku

Pravidla většiny operačních programů nedovolují zajištění úvěru majetkem, který je předmětem dotovaného projektu. Banky však ve většině případů zajištění požadují, a to bez ohledu na bonitu klienta. V případě, že klient nedisponuje dalším odpovídajícím majetkem vhodným pro zástavu, končí při úvěrových jednáních neúspěšně.

- Doklady a dokumenty, nutné při žádosti o dotaci

Podmínky výzev jsou nejednotné a jsou mezi nimi velké rozdíly. Často je problémem názvosloví, kdy pro jednu a tu samou věc používají jednotlivé operační programy různé názvy. Pro žadatele a banky je pak velmi těžké odhadovat relevanci a závaznost příslušného podkladu.

- Neangažovanost klientů

Spoluúčast alespoň částí vlastních zdrojů na financování projektu je důležitým nástrojem pro zajištění odpovědného přístupu subjektu k realizaci projektu.

- Ustanovení ve smlouvách o poskytnutí dotace

Smlouva či rozhodnutí o poskytnutí dotace je nejsilnějším závazkem řídicích orgánů vůči vybraným příjemcům dotace, a přesto obsahuje často vyjádření typu: na dotaci není právní nárok, dotace může být vyplacena pouze do výše max. apod. Obdobné podklady opět nepředstavují pro banku žádné zásadní zajištění úvěru.

- Dodatečné změny dokumentace

Změny a zpřesňování projektové dokumentace a výsledků projektu vedou k úspornosti veřejných prostředků. Pro finanční instituce však představují riziko. Např. pokud se vrací dotace z titulu dosažených vyšších příjmů proti předpokládaným, z nichž byla dotace vypočtena metodou finanční mezery, může nastat problém i se splácením úvěru. Podíl vratné dotace se totiž progresivně zvyšuje s mírou překročení skutečně dosažených příjmů oproti předpokládaným, tudíž vyšší příjmy pokryjí maximálně vratnou část dotace, nikoli však již splátky úvěru.

Tato témata byla zformulována do doporučení, jejichž implementace by byla reálná v průběhu stávajícího programového období a mohla by být současně východiskem pro příští programové období. Výčet témat a jejich detailní popis je shrnut v kapitole č. 5 Identifikovaná slabá místa. K hlavním přitom patří faktory, které negativně ovlivňují rizikovost žadatele, případně projektu, jako je typ a způsob proplácení dotace, možnost dalšího zajištění, nejistota bank ohledně skutečného proplácení dotace či nízká finanční angažovanost žadatele. K dalším můžeme zařadit parametry procesu, který provází schvalování žádosti – od nejednotné a mnohdy ne úplně jasné dokumentace a požadovaných dokladů k žádosti, až po nejednotný způsob hodnocení plnění podmínek dotace při realizaci projektu.

Doporučení, reflektující navrhovaná témata, jsou řazena do skupin v závislosti na náročnosti jejich implementace.

První skupina zahrnuje jednání zejména s řídicími orgány ohledně problematiky změn příslušných dokumentů a metodik a to ohledně následujících oblastí:

- Ex ante nebo etapové financování

- Uvolnění zákazu použít majetek získaný z dotace jako zástavu
- Zavést požadavky na minimální finanční angažovanost žadatele
- Sjednocení požadavků na prokázání předfinancování projektu žadatelem
- Výdajům na poradenství přiznat statut způsobilých výdajů
- Reformulace ustanovení ve smlouvách o poskytnutí dotace

Druhá skupina odpovídá jednáním s komerčními bankami, např. na platformě Bankovní asociace týkající se témat odpovídajících bankovnímu sektoru:

- Požadavků na údaje ve statistikách jednotlivých OP
- Oblastí metodických podkladů, které budou společně řešeny
- Možnosti a podmínky přístupu k Centrálnímu registru úvěrů
- Návrhu na vznik subjektů provádějících externí kontrolu plnění požadavků stanovených v pravidlech ŘO žadateli

Třetí, již náročnější skupina se týká opatření pro přístup ŘO do Centrálního registru úvěrů:

- Jednání s ČNB
- Témata diskusí - právní a technické otázky

Poslední, nejnáročnější skupina se týká zřízení společného garančního systému:

- Jednání se subjekty dotčenými ohledně zřízení a výkonu funkce společného garančního systému
- Témata diskusí - parametry a podmínky poskytování záruk
- Legislativní prostředí zřízení tohoto institutu
- Podmínky výkonu na straně vysoutěženého subjektu
- Východiskem mohou být zkušenosti na straně ČMZRB

Doporučení ze všech čtyř skupin se vzájemně prolínají a jejich postupná realizace bude zvyšovat jejich vzájemné působení.

Úspěch realizace doporučení bude záviset zejména na ochotě řídicích orgánů spolupracovat spolu navzájem a na jejich ochotě komunikace zejména s bankami. Otázka komunikace se tak jeví jako

nejvýraznější faktor, který by mohl napomoci zpřístupnění úvěrových bankovních produktů příjemcům dotací a zároveň zvýšit efektivitu využívání peněz z fondů EU.

Návrh implementace navrhovaných opatření, včetně komunikace a postupu je zpracován v Příloze

7.1. Implementace navrhovaných opatření, předpokládané výsledky implementace jsou pak znázorněny v Příloze 7.2. Dopadová analýza a analýza synergie navrhovaných opatření.

3 Úvod

3.1 Účel dokumentu

Účelem této práce je systematicky popsat výchozí/stávající situaci při zahájení projektu, popis a průběh jednotlivých úkolů/výsledků dílčích analýz a konkretizovat hlavní cíl projektu, tj. opatření vyplývající z analytické části projektu.

Součástí zprávy je i celková strategie realizace opatření a pravidla/způsob komunikace se všemi dotčenými subjekty.

Dokument specifikuje také uplatněnou metodologii a postup prací v rámci samotného zpracovávání projektu.

3.2 Zadání a cíl projektu

Důvodem realizace projektu je zajistit žadatelům o dotace z EU fondů snadnější přístup k bankovním úvěrům a jiným finančním produktům zaměřeným na předfinancování a spolufinancování projektů dotovaných z fondů EU.

Odtud je odvozen komplexní cíl, resp. zadání projektu, kterým je nalézt a definovat slabá místa poskytování úvěrů a dalšího financování, navrhnout způsoby jejich odstranění a poskytnout Ministerstvu pro místní rozvoj ČR (dále jen MMR) doporučení, resp. návrh konkrétních opatření, jejichž realizací dojde k usnadnění přístupu k bankovním úvěrům a obdobným produktům.

Úkolem týmu Facility je navrhnout mechanismus, který minimalizuje rizika v rámci poskytování úvěrů, myšleno rizikovost žadatelů z pohledu komerčních bank, čímž dojde k poklesu případů zamítnutí bankovních úvěrů či jiného druhu financování žadatelům.

Podrobnější cíle/zadání projektu ze strany MMR jsou následující:

- Identifikovat klíčové důvody, které snižují ochotu a schopnost bank poskytovat zdroje na financování a dofinancování EU projektů.
- Po ověření těchto zjištění navrhnout časově a finančně nejefektivnější cesty k rychlému odstranění či zeslabení míst, která odrazují banky od poskytování zdrojů (při zohlednění možností státu či MMR).

- Zmapovat dosavadní postup, jakým žadatelé realizaci projektů zajišťují a jaké jsou podmínky přístupu k potřebným bankovním zdrojům (na financování, včetně dofinancování). Tyto poznatky konfrontovat s poznatky bank.
- Doporučení takových změn v mechanismu poskytování EU fondů, která přispějí k podstatnému usnadnění přístupu k bankovním úvěrům, tj. významně eliminují vnímání rizik ze stran bank. Navržená opatření musí zlepšit přístup k úvěrům a mít minimální případné dopady pro ČR.
- Analyzována bude i možnost rychlého poskytnutí finančních nástrojů se zaměřením na výše uvedenou oblast a jejich vhodnost a proveditelnost v současné socioekonomické situaci, včetně analýzy navržení adekvátních parametrů mechanismu vzhledem k finančním možnostem veřejných zdrojů ČR.
- Zpracovat dopadovou analýzu („impact assessment“), ve které budou rozebrány dopady navrhovaných doporučení v kontextu „best practice“ technik standardně aplikovaných v oblasti financování a dofinancování EU projektů (včetně benchmarkové analýzy).
- Zpracovat analýzu, která zhodnotí synergie navrhovaných doporučení s relevantními legislativními i nelegislativními opatřeními na úrovni Evropské unie.

Z komplexního cíle i podrobnější specifikace vyplývají následující jednotlivé fáze projektu:

- Analýza problematiky (čerpání EU fondů ve vztahu k doporučení změn vedoucích k usnadnění přístupu k bankovním úvěrům a jiným finančním produktům určeným na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU)

V rámci tohoto kroku projektový tým provádí zmapování stávajícího stavu přístupu k bankovním úvěrům a jiným finančním produktům určeným na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU. V rámci toho budou provedeny zejména následující činnosti:

- Identifikace relevantních existujících dokumentů s vlivem na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU. Provedení právní a ekonomické analýzy těchto dokumentů.
- Vytipování konkrétních neúspěšných žadatelů o čerpání finančních zdrojů z fondů EU, u kterých bude provedeno vyhodnocení jejich zkušeností se spolufinancováním ze strany komerčních bank.

- Definice základních parametrů a potřeb na straně žadatelů v rámci jejich žádosti o financování, průběh tohoto procesu.

Výsledkem této analýzy bude:

- definování slabých míst a rizik poskytování zdrojů úvěrů,
- zhodnocení postupů týkající se žadatelů realizujících projekty v souvislosti se získáváním potřebných bankovních zdrojů.
- Průzkum mezi klíčovými bankami na bankovním trhu ČR ohledně poskytování úvěrů na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU

Proběhne příprava a realizace průzkumu mezi klíčovými bankami na českém finančním trhu. Na základě předchozí analýzy existujících dokumentů v s vlivem na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU budou připraveny podklady pro oslovení bank. V rámci oslovení bank předpokládáme osobní oslovení a jednání s většinou významných komerčních bank v ČR. Předpokládáme, že v rámci průzkumu bank budou řešeny zejména následující oblasti ve vztahu ke klientům se zájmem o předfinancování či spolufinancování projektů z fondů EU:

- Hlavní rizika vnímaná bankou u těchto klientů (resp. jejich projektů) a jak se tato rizika projevují ve výsledném hodnocení klientů (resp. jejich projektů) ze strany banky,
- Odlišnosti procesu hodnocení těchto klientů v bance proti klientům, kteří nefinancují svoje projekty z fondů EU,
- Možné změny v systému schvalování a přidělování dotací z fondů EU, které by zlepšili vnímání těchto klientů ze strany komerčních bank.
- Příprava návrhu opatření a posouzení jejich dopadů
  - Příprava návrhu opatření v procesní a legislativní oblasti čerpání fondů
  - Příprava návrhu opatření na straně komerčních bank
  - Posouzení možnosti vytvoření společného garančního fondu
  - Příprava dopadové analýza navrhovaných opatření v kontextu „best practice“ technik standardně aplikovaných v oblasti financování a dofinancování EU projektů

- Zhodnocení synergie navrhovaných doporučení s relevantními legislativními i nelegislativními opatřeními na úrovni Evropské unie
- Příprava realizace navržených opatření
  - Příprava časového plánu realizace jednotlivých navrhovaných opatření
  - Příprava návrhu dokumentů pro komunikaci MMR s dalšími složkami státu
  - Příprava návrhu komunikace MMR s bankami, žadateli a veřejností
  - Příprava návrhu dalších potřebných kroků MMR k realizaci navržených opatření

Podrobnější průběh projektu je popsán vždy v příslušné kapitole vztahující se k dané fázi projektu.

4 Analýza současného stavu

K odhalení problémů, resp. slabých míst vede analýza současného stavu a to z různých hledisek. Analýza probíhá primárně ve třech rovinách – z hlediska relevantních aktuálních dokumentů, na úrovni samotných bank a na úrovni žadatelů.

4.1 Analýza relevantních dokumentů

V této části jsou popsány veškeré dokumenty jednotlivých operačních programů z hlediska jejich relevance ke způsobu financování a ovlivnění přístupu k bankovním úvěrům.

Analýza každého operačního programu je zacílena na následující oblasti:

- Charakteristika Operačního programu,
- Identifikace relevantních existujících dokumentů s vlivem na předfinancování a spolufinancování projektů z fondů EU a analýza ustanovení z těchto dokumentů majících vliv na financování projektů,
- Analýza požadavků stanovených na žadatele a příjemce podpory při předkládání žádostí z hlediska povinné dokumentace,
- Stanovení výše finanční podpory a povinnosti zajištění vlastních zdrojů,
- Provedení analýzy postupů vyplývajících z těchto dokumentů, které mohou ovlivňovat přístup k bankovním úvěrům.

Následně jsou vypracovány závěry a doporučení pro kroky v dalších fázích projektu.

4.1.1 Výběr jednotlivých operačních programů pro analýzu

Operační programy lze segmentovat podle charakteru témat, působnosti, typu projektu, které podporují a dle příjemců, kterým je určen. Ve studii se zaměřujeme na programy, které jsou nejvíce relevantní/nejvhodnější pro detailní analýzu z hlediska tématu projektu, tedy z hlediska jejich financování bankami. Na základě toho provádíme podrobnou analýzu vybraných typologických operačních programů, u ostatních programů uvádíme souhrn základních charakteristik s vlivem na financování.

Konkrétně jsou vybrány programy investičního charakteru, u kterých je typické financování investičním úvěrem (nikoli tedy např. skrze provozní úvěrovou linku). Dále volíme OP tak, aby pokryly všechny typy potencionálních žadatelů, pro které jsou určeny. Cílem je zahrnout do analýzy i regionální OP – ROP SČ je vybrán kvůli svému rozsahu, Praha Konkurenceschopnost vzhledem ke svému investičnímu charakteru.

Předmětem podrobné analýzy jsou tedy následující operační programy:

OP Podnikání a inovace

OPPI je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a podnikání, udržení přitažlivosti České republiky a jejích regionů a měst pro investory, na podporu inovací, urychlené zavádění výsledků výzkumu a vývoje do výrobní sféry, a to zejména stimulací poptávky po výsledcích výzkumu a vývoje, na komercializaci výsledků výzkumu a vývoje, na podporu podnikatelského ducha a růst hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro zavádění nových technologií a inovovaných výrobků, včetně nových informačních a komunikačních technologií.

OP Životní prostředí

Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví lidí a přispívá ke zvyšování atraktivity České republiky pro život, práci a investice, a podporuje tak naši celkovou konkurenceschopnost.

OP Doprava

Operačním programem Doprava jsou realizovány zejména dopravní aspekty hlavních strategických cílů Národního rozvojového plánu. OP Doprava je zaměřen na sledování priorit

evropského a nadregionálního významu, přičemž je v jejich plnění komplementární s dopravními intervencemi v rámci Regionálních operačních programů. OP Doprava je zároveň zaměřen na realizaci priorit a cílů daných Dopravní politikou České republiky na léta 2005-2013 a dalšími strategickými dokumenty. Naplňování všech zmíněných priorit a cílů bude samozřejmě prováděno i respektováním cílů udržitelného rozvoje.

Integrovaný operační program

Integrovaný operační program (IOP) je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik.

ROP NUTS II. Střední Čechy

Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.

OP Praha Konkurenceschopnost

Operační program Praha Konkurenceschopnost je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze, podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy. Operační program Praha Konkurenceschopnost (OPPK) je jedním ze dvou operačních programů pro Prahu, který čerpá prostředky z fondů EU v cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Zde uvádíme kompletní přehled operačních programů pro období 2007 – 2013:

Operační program	Řídící orgán	Téma	Příjemce
Tematické operační programy			
OP Podnikání a inovace	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	zaměřený na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi	Podnikatelé, sdružení podnikatelů, výzkumné instituce, vysoké školy a ostatní vzdělávací instituce, neziskové organizace, fyzické osoby, územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace, CzechInvest, CzechTrade a další.
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí ČR. Státní fond životního prostředí je zprostředkujícím orgánem	zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu	Obce, kraje, státní organizace a podniky, příspěvkové organizace a organizační složky obcí, krajů a státu, nestátní neziskové organizace, fyzické osoby, podnikatelé, společenství vlastníků jednotek, veřejné výzkumné instituce a další
OP Doprava	Ministerstvo dopravy ČR - odbor fondů EU	zaměřený na kvalitnější infrastrukturu a vzájemné propojenosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí (TEN-T). Jedná se tedy o infrastrukturu celostátního významu, v případě silniční infrastruktury jde o dálnice, rychlostní komunikace a silnice I. třídy. Z programu je také podporován rozvoj a modernizace pražského metra	Vlastníci a správci dotčené infrastruktury, vlastníci drážních vozidel a provozovatelé drážní dopravy, vlastníci překládacích mechanismů u multimodální dopravy a další
OP Vzdělávání pro konkurenceschopost	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR - sekce řízení operačních programů.	je zaměřený na kvalitnější a modernizaci systémů počítačového, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji	Školy a školská zařízení, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, instituce vědy a výzkumu, ústřední orgány státní správy a jimi řízené organizace, obce, města, kraje, nestátní neziskové organizace a další
OP Výzkum a vývoj pro inovace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR - sekce řízení operačních programů	je zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Podporuje vybavení výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání	Veřejné a státní vysoké školy provádějící výzkum a vývoj, veřejné výzkumné instituce, výzkumné ústavy, právnické osoby, a další. Konkrétní příjemci jsou vždy uvedeni v aktuální Výzvě.
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR - odbor 72	je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech	Poskytovatelé sociálních služeb, vzdělávací a poradenské organizace, zaměstnavatelé, orgány státní správy, kraje, obce, svazky obcí a jejich asociace, orgány služeb zaměstnanosti a další
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - odbor Řídícího orgánu Operačního programu Technická pomoc	je určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce (NSRR), který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007–2013. OPTP doplňuje ostatní operační programy, které mají pro své efektivní řízení také prostředky na technickou pomoc. OPTP jim poskytuje technickou podporu a zajišťuje koordinovaný přístup při řízení operačních programů a zajišťuje realizaci aktivit souvisejících s řízením operačních programů s přesahem napříč všemi operačními programy, například zajištění publicity fondů EU na národní úrovni a u horizontálních témat.	Ministerstvo pro místní rozvoj (odbor řízení a koordinace NSRR, odbor publicity a administrativní kapacity NSRR, odbor správy monitorovacího systému, ŘO OPTP, odbor rozpočtu a odbor účetnictví a finančních služeb), Ministerstvo financí (Platební a certifikační orgán, Auditní orgán, PAS) a Centrum pro regionální rozvoj ČR
Integrovaný operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - odbor řízení operačních programů	je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik. V rámci IOP se integruje několik tematických oblastí podpory, které musí být z hlediska vymezených kompetencí, subsidiarity (tj. respektování pravomocí organizačně nižších úrovní) a dělby práce zajišťovány z centrální úrovně orgány státní správy nebo orgány územní veřejné správy: •modernizace veřejné správy, •zvyšování kvality a dostupnosti veřejných služeb, •podpora územního rozvoje.	Organizační složky státu, tj. ministerstva a další ústřední správní úřady, příspěvkové organizace řízené organizačními složkami státu, kraje a obce a jimi zřizované a zakládané organizace, svazky obcí nestátní neziskové organizace, fyzické a právnické osoby poskytující veřejnou službu v oblasti zdravotní péče, zájmová sdružení právnických osob - konkrétní typ příjemce vždy závisí na oblasti určení podpory.

Regionální operační programy			
ROP NUTS II Severozápad	Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad	je určen pro region soudržnosti Severozápad sestávající z Karlovarského a Ústeckého kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury	Kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, školská a vzdělávací zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku, profesní a zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další
ROP NUTS II Severovýchod	Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod	je určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury	Kraje, obce, svazky obcí, stát, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obcemi či státem, profesní a zájmová sdružení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další
ROP NUTS II Střední Čechy	Regionální rada regionu soudržnosti Střední Čechy	je určen pro region soudržnosti Střední Čechy, který je totožný se Středočeským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží	Kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, provozovatelé drážní dopravy, profesní a zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, veřejné výzkumné instituce a další
ROP NUTS II Jihozápad	Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad	je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury	Kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, církevní právnické osoby, školy, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, profesní organizace, občané a další
ROP NUTS II Jihovýchod	Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod	je určen pro region soudržnosti Jihovýchod sestávající z Jihomoravského kraje a kraje Vysočina. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury	Kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, provozovatelé dráhy, nestátní neziskové organizace, malí a střední podnikatelé, občané a další
ROP NUTS II Moravskoslezsko	Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko	je určen pro region soudržnosti Moravskoslezsko, který je totožný s Moravskoslezským krajem. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury	Kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi, Správa železniční dopravní cesty, dopravci zajišťující veřejnou dopravu, vlastníci zastávek veř. hrom. dopravy, Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, státní podniky, zdravotnická zařízení, školy a školská zařízení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, profesní organizace, občané a další
ROP NUTS II Střední Morava	Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava	je určen pro region soudržnosti Střední Morava sestávající z Olomouckého a Zlínského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury, odstraňování ekologických zátěží.	Kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, Správa železniční dopravní cesty, provozovatelé drážní dopravy, zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé, vlastníci nemovitostí v památkových zónách a další
Operační programy Praha			
OP Praha Konkurenceschopnost	hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy, odbor fondů EU	je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze, podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy	Hl. m. Praha a její městské části, organizace zřízené a založené hl. m. Prahou a městskými částmi, provozovatel městské hromadné dopravy, vlastníci železniční infrastruktury, stanic a zastávek, podnikatelé, nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení, vysoké školy, organizace výzkumu a vývoje a další
OP Praha Adaptabilita	hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy, odbor fondů EU	je určen na podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Program je určen pouze pro Prahu, proto veškeré projekty musí pomáhat v hlavním městě. Platí, že účastníci projektů musejí být z Prahy nebo musí pracovat pro pražské zaměstnavatele, případně musejí být studenti pražských škol. Realizátoři projektů (např. vzdělávací instituce) mohou ovšem být z jakéhokoliv regionu ČR	Podnikatelé, veřejná správa, organizace zřizované veřejnou správou (např. příspěvkové organizace), nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení, školy a další

Evropská územní spolupráce			
OP Mezuregionální spolupráce	Conseil Régional Nord - Pas de Calais ve Francii, v České republice je Národním kontaktním místem Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Operační program Mezuregionální spolupráce je společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko. Zaměřuje se na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepšují účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky.	Veřejné orgány a instituce svým charakterem rovnocenné veřejným orgánům
OP Nadnárodní spolupráce	Amt der Wiener Landesregierung, v Rakousku, v České republice je Národním koordinátorem Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Operační program Nadnárodní spolupráce je rozdělen do několika zón. Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny. Zaměřuje se na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů s cílem výměny a přenosu zkušeností především v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů. Účelem spolupráce je zajištění dostupnosti znalostí a nástrojů pro vytváření partnerství, aby se předešlo zbytečnému opakování činností a objevování již objeveného. Podporováno bude vytváření partnerství a sítí podporujících dosahování konkrétních výstupů a výsledků, které přímo vedou ke konkrétním budoucím iniciativám a investicím.	Veřejné úřady, instituce svým charakterem rovnocenné veřejným orgánům a soukromé subjekty
ESPON 2013	lucemburské Ministerstvo udržitelného rozvoje a infrastruktury. Koordináční jednotka (sekretariát) programu má své sídlo také v Lucembursku. Národní koordinátor je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Národní kontaktní místo je Ústav územního rozvoje v Brně	Výzkum v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Program je zaměřen na průběžné získávání a aktualizování informací o územním rozvoji tak, aby mohla být formulována doporučení založená na znalostech a vztahující se k rozhodnutím, jež jsou přijímána na politické úrovni.	Projektovým partnerem = vhodným žadatelem (z členského státu ESPON) může být veřejná organizace (např. ministerstvo, kraj, obec), veřejnoprávní instituce i soukromé subjekty
INTERACT II Česká republika - Svobodný stát Bavorsko	Bavorské státní ministerstvo hospodářství, infrastruktury, dopravy a technologie, v České republice za něj má coby Národní orgán odpovědnost Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	V rámci programu INTERACT II nejsou realizovány nové projekty Zaměřuje se na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu a ochranu životního prostředí. V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování.	Veřejnoprávní subjekty, subjekty ovládané veřejnoprávními právníckými osobami, nestátní neziskové organizace
OP Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR , v Polsku zajišťuje z pozice Národního orgánu činnosti spojené s realizací tohoto programu Ministerstvo regionálního rozvoje Polské republiky	Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochranu životního prostředí, podporu hospodářské spolupráce, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu, podporu vzdělávání, kulturních a společenských aktivit, spolupráci územních samospráv a dalších subjektů na obou stranách hranice.	Kraje, obce, svazky obcí, Euroregiony, organizace zřizované státem, kraji, obcemi, nestátní neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné instituce, hospodářské komory a další
Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika	Úřad spolkové vlády Dolního Rakouska, v České republice za něj má coby Národní orgán odpovědnost Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochranu životního prostředí, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu, podporu vzdělávání a sociální integrace, podporu spolupráce hospodářských subjektů a transferu technologií, podporu přeshraniční spolupráce územních samospráv na obou stranách hranice.	Veřejnoprávní instituce a neziskové organizace
Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou	Saské státní ministerstvo hospodářství a práce, v České republice za něj má coby Národní orgán odpovědnost Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochranu životního prostředí, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu, podporu budování infrastruktury a poskytování služeb v oblasti vzdělávání a sociální integrace, podporu spolupráce hospodářských subjektů a transferu technologií, podporu přeshraniční spolupráce územních samospráv na obou stranách hranice.	Územní samospráva, její organizační složka a příspěvková organizace, státní organizační složka státu a příspěvková organizace, státní podnik, neziskové organizace, komory, školy a školská zařízení, veřejné výzkumné instituce, Správa železniční dopravní cesty, akciová společnost a společnost s ručením omezeným s definovaným minimálním podílem ovládaným subjekty veřejného sektoru apod.
Přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika	Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR, v České republice za něj má coby Národní orgán odpovědnost Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochranu životního prostředí, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu, podporu zlepšování vzdělávacích a sociálních služeb, podporu spolupráce hospodářských subjektů a transferu technologií, podporu přeshraniční spolupráce územních samospráv na obou stranách hranice.	Veřejná správa, neziskové organizace, hospodářské a agrární komory apod.

4.1.2 OP Podnikání a inovace

Charakteristika

Globálním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a služeb a rozvoj podnikání, udržení přitažlivosti České republiky, regionů a měst pro investory, podpora inovací, stimulace poptávky po výsledcích výzkumu a vývoje, komercializace výsledků výzkumu a vývoje, podpora podnikatelského ducha a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro zavádění nových technologií a inovovaných výrobků, včetně nových informačních a komunikačních technologií.

OPPI podporuje projekty v sedmi oblastech/prioritních osách – vznik firem, rozvoj firem, efektivní energie, inovace, prostředí pro podnikání a inovace, služby pro rozvoj podnikání a technická pomoc.

Režim Financování

Financování probíhá následným proplácením dotace, tzn. platby jsou prováděny zpětně za již vynaložené prostředky doložené zaplacenými fakturami. Tento způsob zvyšuje žadatelům nároky na jejich vlastní zdroje. Přestože je u většiny programů v OPPI přípustné etapovité financování, stává se, že žadatel musí často vlastní zdroje doplnit úvěrovými, čímž se mu financování prodražuje o úroky zaplacené bance.

Tento fakt by teoreticky mohl zvyšovat zájem bank právě o tyto projekty, avšak finanční krize a následná zvýšená obezřetnost bank v poskytování úvěrů zkomplikovala stávajícím příjemcům i potenciálním žadatelům o dotaci přístup k úvěrům. Tuto skutečnost potvrzuje MPO ve Výroční zprávě za OPPI, kde je uvedeno, že finanční krize se projevila i na zájmu o jednotlivé programy OPPI. Investiční nálada firem totiž v době finanční krize zpravidla klesá, neboť subjekty se soustředí hlavně na udržení provozu a minimalizují jiné finanční a časové náklady.

Podávání Žádostí o dotaci ve dvou fázích a doba pro předložení

Tento režim uplatňovaný jen u OPPI byl zvolen zřejmě proto, aby eliminoval rozsah zamítaných projektů zejména z důvodu jejich nesouladu s podmínkami programu.

Proto Řídící orgán na základě RŽ projekt/žadatele posoudí a de facto "povolí" předložení Plné žádosti.

Časový úsek od vyhlášení výzvy na podávání RŽ a do ukončení předkládání Plných žádostí jsou min. 4 měsíce, může být však i delší (např. u Programu Eko-Energie v III. výzvě činí celkový čas 7 měsíců, u Programu Inovace ve IV. výzvě dokonce 8 měsíců a u Programu Spolupráce - Prosperita u II. výzvy 9 měsíců).

Uplatněním tohoto režimu se zřejmě sledovalo, aby žadatelé pokračovali v přípravě projektu jen v případě kladného stanoviska a snížili tak své případné vícenáklady. Dalším důvodem je snížení pracovního zatížení Implementačního orgánu, aby se detailně nezabýval projekty s úplnou dokumentací, které však nejsou relevantní.

Na druhé straně však takovýto časový úsek a závaznost údajů z RŽ (zejména u Programů, které vyžadují větší rozsah dokumentace) může kolidovat s různými změnami na straně žadatele za tento časový úsek - od prvního rozhodnutí žadatele požádat o dotaci se může změnit jeho záměr (bude jej teprve podrobně vyhodnocovat v PŽ) nebo dojde ke změnám ve finančně-ekonomické situaci žadatele, dojde k zamítnutí úvěrového příslibu banky apod.

Z výše uvedeného vyplývají dva rizikové faktory:

1. Žadatel v mezidobí od RŽ do PŽ nemusí stihnout zajistit další stupně projektové dokumentace a příslušná schválení (zejména u staveb),
2. potenciální změna v položkovém rozpočtu stavby, což by zásadně ovlivnilo ekonomické hodnocení projektu.

V případě investičně náročných projektů OPPI vzniká tedy otázka, kdy lze v potřebném časovém předstihu začít jednat o možnosti zajištění úvěru s bankou a jaké podklady je nutné pro to mít k dispozici.

Vysoký počet zamítnutých žádostí a odstoupení žadatelů

OPPI uveřejňuje v online statistice počty podaných žádostí, zamítnutých žádostí včetně počtu odstoupivších žadatelů, dále počet přiznaných dotací (zbytek tvoří projekty, u nichž hodnocení probíhá).

Na základě této statistiky byla zpracována podle jednotlivých programů následující tabulka (dle publikované statistiky k 19.6.2010), která dokládá vysoký počet zamítnutých projektů, příp. odstoupených žadatelů.

Program	Počet projektů podaných do 18.6.2010	Počet projektů zamítnutých, vyřazených, odstoupení žadatele	Podíl projektů zamítnutých, vyřazených, odstoupení žadatele	Počet projektů s poskytnutou dotací	Podíl projektů s poskytnutou dotací
Eko-energie	1694	807	47,64%	398	23,49%
ICT Strategické služby	431	191	44,32%	158	36,66%
ICT podniky	1185	398	33,59%	450	37,97%
Inovace	1174	647	55,11%	374	31,86%
Ochrana průmyslových práv	419	144	34,37%	161	38,42%
Prosperita	50	12	24,00%	19	38,00%
Marketing	1083	327	30,19%	506	46,72%
Nemovitosti	1427	356	24,95%	235	16,47%
Poradenství	204	67	32,84%	133	65,20%
Potenciál	539	291	53,99%	177	32,84%
Prosperita veřejná	41	19	46,34%	9	21,95%
Prosperita neveřejná	18	5	27,78%	6	33,33%
Rozvoj	1348	613	45,47%	531	39,39%
Školící střediska	760	2387	314,08%	182	23,95%
Technologické platformy	36	17	47,22%	18	50,00%
Celkem	10304	4131	40,09%	3355	32,56%

Tabulka dokládá poměrně vysoký počet zamítnutých projektů, příp. projektů vyřazených z hodnocení nebo případů, kdy žadatel odstoupil.

Bohužel ucelený rozbor s informací, kolik žadatelů muselo odstoupit kvůli zamítnutí úvěru, není k dispozici. Ale např. MPO již ve Výroční zprávě OPPI za rok 2008 uvádí, že vzrostl počet příjemců, kteří odstupují po podání žádosti o dotaci, přičemž je z kontextu patrné, že důvodem byla nedostupnost úvěru (MPO začalo v tomto kontextu zjišťovat možnost kombinace záruk poskytovaných ČMZRB a dotací, což bylo dosud striktně zakázáno). Jako další důvod byl uváděn zvýšený počet insolvenčních řízení, která se týkala žadatelů o dotaci.

Převis poptávky a nedostatek efektivní poptávky

V OPPI je typické, že některé programy vykazují jednoznačný převis poptávky (často ovšem neefektivní) a některé naopak převis nabídky. To může svědčit o různé efektivnosti jednotlivých programů.

Např. vysoký převis efektivní poptávky existuje a tento trend se nadále očekává v programech Rozvoj, Eko-energie (též Marketing, ten ale není investičně významný). Naproti tomu např. Inovace, Prosperita, Klastry je provázen nedostatkem efektivní poptávky.

Zároveň to však může znamenat, že zaměření některých programů zpracovatelského průmyslu, respektive programů na drobné, malé a střední podnikatelské subjekty ve zpracovatelském průmyslu není potřebné a efektivní, s čímž mají banky zkušenosti, a proto úvěrování takových projektů odmítají.

Finanční analýzy a rating žadatele

Možnost získání úvěru lze obecně definovat dvěma podmínkami, a to úvěrovatelností žadatele a proveditelností/udržitelností projektu.

Vysoký stupeň automatizace předkládaných žádostí v OPPI může způsobit přecenění technického hlediska na úkor věcného, a to zejména v oblasti finančně ekonomického hodnocení - projektu/klienta (rating).

Pro finančně ekonomické hodnocení projektu ze strany ŘO je základním dokumentem Podnikatelský záměr a z něho pořízené vstupy do FA (příjmy, výdaje, CF, rozpočet investice). Podrobné rozborů těchto vstupů, jak je např. požaduje Studie proveditelnosti (a jak je ve svém hodnocení obvykle požadují banky), nejsou ŘO požadovány. Metoda hodnocení efektivnosti a proveditelnosti projektu je sice standardní - pomocí metody čisté současné hodnoty (NPV), vnitřního výnosového procenta (IRR) - ale žadatel výsledný výstup nedostane k dispozici (pochopitelně asi proto, aby hodnocení nevymodeloval podle požadavků), protože slouží k bodovému ohodnocení projektu. Obdobně je dále požadován Finanční plán projektu a finanční plán podniku na 10 let (zpracovaný pomocí eAccount aplikace v podstatě na bázi projekce výsledovky a rozvahy) pro kvantifikaci budoucích příjmů.

Obdobně rating - hodnocení klienta na základě těchto výkazů za dva uzavřené roky je pro banku neakceptovatelný.

Celkem vyplývá z hlediska finančně ekonomického hodnocení projektu/klienta, že pokud se banka nespokojí s výše uvedenými podklady, bude požadovat doklady další nebo úvěr odmítne.

Úvěry a dotace

OPPI podporuje projekty přidělením dotace, příp. poskytováním úvěrů a záruk zejména MSP a začínajícím podnikatelům, a to prostřednictvím Programů START a ZÁRUKA, které poskytuje ČMZRB.

Tento fakt hodnotíme jako pozitivní faktor, zejména z důvodu rozhodnutí, že záruka může být použita k dotaci, což dříve nebylo možné. Toto řešení také napomohlo financování projektů zejména v období finanční krize. Toto se týká i programu PROGRES, který podporuje projekty MSP formou podřízených úvěrů posilujících po dobu odkladu splácení jistiny úvěru kapitálové vybavení podnikatele. Banky k zajištění úvěru mohou použít jak ZÁRUKU, tak PROGRES. Skutečností ale je, že alokované prostředky nebudou stačit zájmu žadatelů, jenž možnosti alokace prostředků převyšuje.

Shrnutí hlavních bodů

- Režim financování ex post
- Dvoufázové podávání žádostí o dotaci
- Vysoký počet zamítnutých žádostí
- Přehled poptávky, resp. její neefektivnost
- Nevyužití podkladů pro ekonomické hodnocení bankami
- Záruky od ČMZRB

4.1.3 OP Životní prostředí

Charakteristika

Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví lidí a přispívá ke zvyšování atraktivity České republiky pro život, práci a investice, a podporuje tak naši celkovou konkurenceschopnost.

Operační program Životní prostředí nabízí v letech 2007 - 2013 z evropských fondů (konkrétně Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj) přes 5 miliard EUR. Objemem financí představuje 18,4 % všech prostředků určených z fondů EU pro ČR - jedná se o druhý největší český operační program.

OPŽP podporuje projekty v osmi prioritních osách s jejich podílem na alokaci finančních prostředků pro OPŽP:

Prioritní osa 1 - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Podporuje projekty zaměřené na zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení jakosti a dodávek pitné vody a snižování rizika povodní.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 40,4 %.

Prioritní osa 2 - Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Podporuje projekty zaměřené na zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití nových, šetrných způsobů výroby energie včetně obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 12,9 %.

Prioritní osa 3 - Udržitelné využívání zdrojů energie

Podporuje projekty zaměřené na udržitelné využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie, a prosazování úspor energie. Dlouhodobým cílem programu je zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie při výrobě elektřiny a tepla a efektivnější využití odpadního tepla.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 13,7 %.

Prioritní osa 4 - Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Podporuje projekty zaměřené na zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů nevhodných pro další zpracování a odstraňování starých ekologických zátěží.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 15,8 %.

Prioritní osa 5 - Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Podporuje projekty zaměřené na omezování průmyslového znečištění a s ním souvisejících rizik pro životní prostředí s důrazem na prevenci a výzkum v oblasti znečišťujících látek a jejich monitorování.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 1,2 %.

Prioritní osa 6 - Zlepšování stavu přírody a krajiny

Podporuje projekty, které přispívají ke zpomalení či zastavení poklesu biodiverzity, ochraně ohrožených druhů rostlin a živočichů, zajištění ekologické stability krajiny a podporují vznik a zachování přírodních prvků v osídlených oblastech.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 12,2 %.

Prioritní osa 7 - Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětlu

Nabízí podporu při budování široké sítě center environmentálního vzdělávání a informačních center zaměřených na ochranu životního prostředí ve všech krajích České republiky a na zabezpečení kvalitních odborných materiálů pro environmentální vzdělávání, včetně internetových řešení či naučných stezek.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 15,8 %.

Prioritní osa 8 - Technická pomoc

Určen pro financování nákladů při administraci žádosti, vyhodnocování, provádění kontrol a monitorování a další technickou pomoc orgánům.

Podíl na alokaci finančních prostředků je 2,9 %.

Stav realizace

Dle publikované statistiky k 31. 12. 2009 bylo podáno 6.041 projektových žádostí o podporu v celkové výši 5.293,96 mil. EUR. K tomuto datu byly schváleny projekty v souhrnné výši 1.678,5 mil. EUR, tj. 30 % z celkové alokace OPŽP, přičemž největší objem poskytnutých prostředků podpory směřoval do Prioritní osy 1.

Žadatelé

Žadatelem o přidělení příspěvku na ekologické projekty mohou být

- Municipality - obce a města,
- Organizace státní správy a samosprávy,
- Výzkumné a vědecké ústavy,
- Právnícké a fyzické osoby,
- Neziskové organizace.

Přesný výčet subjektů, stanoví Implementační dokument a příslušná výzva.

Výše podpory a režim financování

Dotace může dosahovat až 90 % z celkových způsobilých výdajů na projekt. U všech projektů je podmínkou veřejné spolufinancování.

Režim financování je průběžné financování tzn., že příjemci mohou čerpat finanční podporu již v průběhu realizace projektu na vystavené a dodavatelům neuhrazené faktury (podrobněji viz dále).

Povinné dokumenty

Ve vztahu k řešené problematice uvádíme především požadované přílohy k žádosti (stanovenými Směrnicí MŽP), které se týkají i ekonomického a finančního hodnocení projektu a žadatele. Nicméně těžiště požadovaných dokladů spočívá především v technické, technologické a provozní oblasti a navíc obsahuje další specifické doklady podle jednotlivých Prioritních os.

Doklady při předkládání Žádosti o podporu

- Projektová dokumentace pro územní rozhodnutí případně vyšší stupeň projektové dokumentace včetně položkového rozpočtu,
- Finanční analýza u projektů generujících příjem,
- Studie proveditelnosti u velkých projektů a u některých prioritních os i u projektů s investiční náročností nad 100 mil. Kč,
- Analýzu přínosů a nákladů (CBA) u velkých projektů,
- Podklady pro prověření bonity žadatele ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě (zákon o finanční kontrole), v platném znění a nařízení Komise č. 1828/2006.

Doklady před vydáním Rozhodnutí o dotaci

- Stavební povolení, Projektová dokumentace pro stavební povolení včetně položkového rozpočtu,
- Doklad o plátcovství DPH,
- Smlouvy o dílo, včetně položkového rozpočtu a finančního harmonogramu,
- Podklady pro stanovení přípustné výše veřejné podpory,
- Aktualizace Finanční analýzy,

- Kopie smluv o zřízení a vedení účtů, které budou používány při administraci žádostí o platbu (tj. účet, na který bude poskytována podpora a účty používané k úhradě faktur),
- Doklady prokazující zajištění vlastních zdrojů,
- Doklady nutné pro zajištění pohledávek Fondu.

Postupy/faktory negativně ovlivňujících přístup k bankovním úvěrům

OP ŽP je financován formou ex post plateb, modifikovaných plateb, jejich kombinací a dále formou jednorázové zálohy. Modifikovaná platba spočívá v tom, že příjemce předkládá žádost o platbu, jejíž součástí jsou neuhrazené či částečně uhrazené faktury zhotovitele. Tento systém byl použit pro maximální ulehčení průběhu a podporu projektů, takže mnoho faktorů, které by zásadně nepříznivě ovlivňovaly přístup k úvěrům, nejsou z dokumentů patrné. Samozřejmě se to netýká případů negativních nálezů na projektu, nízké bonity žadatele atd. Nicméně se vyskytují určitá úzká místa či úskalí, která mohou přístup k úvěru ztěžovat.

Zásadně negativním postupem/faktorem je časová náročnost přípravy dokumentů k žádosti, a to zejména z hlediska stavební projektové dokumentace, která je požadována až do úrovně pro stavební povolení a položkový rozpočet stavby. Do té doby nejsou k dispozici definitivní vstupy pro ekonomické hodnocení projektu, ani pro strukturování finančního zajištění realizace projektu. Je tedy otázkou, kdy lze v potřebném časovém předstihu začít jednat o možnosti zajištění úvěru s úvěrující bankou a jaké podklady k tomu mít k dispozici.

Tuto okolnost ovšem již banky znají, a tudíž v zájmu podpory klienta, ale i ve svém zájmu na obezřetnosti a omezení rizik, by měly umět definovat např. pre-feasibility study, kde by se pracovalo s předpokládanými vstupy pro hodnocení proveditelnosti projektu a jeho udržitelnosti a kde by se počítalo s definitivním upřesněním. Podmínkou ale je, aby banka jednoznačně definovala, jaké údaje požaduje, a současně zachovala jejich vazbu na údaje požadované dotačním místem. Tento směr bude zkoumán v případech, kdy realizace dotace nebyla úspěšná.

V průběhu času se navíc tyto vstupy mohou měnit a obvykle také mění. Vstupy se mění podle následného stupně projektové dokumentace (prováděcí) a po tendru – tedy dle vítězné nabídky. Do té doby se obvykle využívá rozpočet zpracovaný projektantem, tedy nikoliv zhotovitelem stavby.

Toto jsou obecná úskalí financování investiční výstavby, zvláště tak velkého rozsahu, jako jsou ekologické projekty.

V tomto procesu „jde riziko“ za investorem, přičemž samo o sobě vyplývá už z charakteru financování investiční výstavby - v průběhu se projekt mění, mohou se objevit náhlé překážky, změny v harmonogramu atd.

Problém je v tom, že dotační orgán i banka chtějí svá rizika minimalizovat, a proto se snaží reagovat složitou dokumentací a podmínkami, výsledkem je tak značně komplikovaný proces, který mnohé investory odrazuje.

Shrnutí hlavních bodů

- Režim financování ex ante
- Časová náročnost a obsáhlost dokumentů dodávaných s žádostí

4.1.4 OP Doprava

Charakteristika

Ministerstvo dopravy vykonává prostřednictvím Odboru fondů EU pro tento operační program roli Řídícího orgánu.

Operační program Doprava je největší operační program v České republice - připadá na něj 5,774 mld. EUR, tj. zhruba 22 % ze všech prostředků pro ČR z fondů EU pro období 2007-2013.

Operačním programem Doprava jsou realizovány zejména dopravní aspekty hlavních strategických cílů Národního rozvojového plánu. OP Doprava je zaměřen na sledování priorit evropského a nadregionálního významu, přičemž je v jejich plnění komplementární s dopravními intervencemi v rámci Regionálních operačních programů. OP Doprava je zároveň zaměřen na realizaci priorit a cílů daných Dopravní politikou České republiky na léta 2005-2013 a dalšími strategickými dokumenty. Naplňování všech zmíněných priorit a cílů bude samozřejmě prováděno i respektováním cílů udržitelného rozvoje.

Specifickými cíli OP Doprava jsou:

- výstavba a modernizace sítě TEN-T a sítě navazujících
- výstavba a modernizace regionálních sítí drážní dopravy
- výstavba a rozvoj dálniční sítě a sítě silnic I. třídy mimo TEN-T
- zlepšování kvality dopravy a ochrany životního prostředí z hlediska problematiky dopravy

- výstavba a modernizace důležitých dopravních spojení na území hl. m. Prahy

Podpora z EU pro sektor dopravy prostřednictvím OP Doprava přímo navazuje na podporu realizovanou v období 2004 – 2006, kdy byla a stále ještě je (až do roku 2010) pro sektor dopravy poskytována podpora z fondů EU zejména prostřednictvím Fondu soudržnosti 2004-2006 a Operačního programu Infrastruktura 2004-2006. Řídícím orgánem Fondu soudržnosti pro období 2004 – 2006 je Ministerstvo pro místní rozvoj. Řídícím orgánem OP Infrastruktura je Ministerstvo životního prostředí. Jak pro Fond soudržnosti, tak i pro OP Infrastruktura vykonává Ministerstvo dopravy roli Zprostředkujícího subjektu pro projekty z oblasti dopravy.

Okruh žadatelů je následující: vlastníci a správci dotčené infrastruktury, vlastníci drážních vozidel a provozovatelé drážní dopravy, vlastníci překládacích mechanismů u multimodální dopravy a případně další relevantní subjekty.

OP Doprava obsahuje 7 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny:

Modernizace železniční sítě TEN-T

Např. modernizace tranzitních koridorů a rozhodujících železničních uzlů na síti TEN-T, zajišťování interoperability implementací TSI a dálkového řízení provozu, včetně úprav vozidel, opatření k minimalizaci vlivů již dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví apod.

Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T

Např. výstavba dalších úseků sítě TEN-T, modernizace a zkapacitnění již provozovaných úseků kategorie D, R a ostatních silnic I. tříd sítě TEN-T, koordinované řízení dopravního provozu, systémy zjišťující výskyt dopravní nehody apod., opatření k minimalizaci vlivů dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví typu budování protihlukových zdí a valů, výměny oken u obytných domů, výstavba mostů pro migraci živočichů apod.

Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T

Např. modernizace důležitých železničních uzlů, rekonstrukce železničních tratí, vč. zajištění interoperability, postupná elektrizace dalších železničních tratí, rozvoj přeshraničních tratí, provázání na drážní systémy regionální a městské hromadné dopravy, opatření k minimalizaci vlivů již dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví apod.

Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T

Např. modernizace a odstraňování závad na silnicích I. třídy, budování obchvatů a zklidňováním dopravy v obydlené zástavbě, implementace telematických systémů na silnicích I. třídy, zabezpečení dostatečné kapacity silniční infrastruktury v příhraničních a citlivých oblastech, investice do metodicko-výcvikových center, opatření k minimalizaci vlivů již dokončených staveb na životní prostředí a veřejné zdraví apod.

Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze

Např. vybudování systému řízení a regulace městského silničního provozu pro optimalizaci propustnosti uzlů na hlavní uliční síti města, výstavba nových úseků metra apod.

Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy

Např. výstavba a modernizace infrastruktury kombinované dopravy, zlepšení stavu infrastruktury vodní dopravy řešením problémů splavnosti na dopravně významných vnitrozemských vodních cestách, modernizace vnitrozemských plavidel, podpora nových multimodálních technologií překládky, podpora veřejných logistických center apod.

Technická pomoc

Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPD, výběr projektů, monitoring projektů a programu, publicita programu, podpora schopnosti potenciálních příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod.

Zaměření OPD

Obecně je OPD zaměřen svým charakterem více na velké subjekty/správce infrastruktury typu ŘSD, SŽDC apod. Nicméně prostor v rámci různých programů existuje i pro žadatele typu soukromých dopravců apod. a to v prioritních osách zaměřených na modernizaci železniční dopravy a v rámci podpory multimodální nákladní přepravy a rozvoje vnitrozemské vodní dopravy. Následující analýza je prováděna s ohledem na tyto soukromoprávní potenciální žadatele, neboť právě ti budou často žadateli o bankovní financování na rozdíl od podniků se státním vlivem.

Povinná dokumentace

Přehled povinných příloh žádosti:

- Finanční rozpočet projektu

- Harmonogram realizace projektu
- Daňové přiznání
- Dokument k posouzení vlivů na životní prostředí
- Dokument k ovlivnění lokalit soustavy Natura 2000
- Doklad o zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů a popis finančního krytí projektu (Přílohu tvoří prohlášení správce veřejného rozpočtu - státní fondy, kraje, obce, správci státních programů - o poskytnutí spolufinancování.)
- Doklad o prokázání vlastnických vztahů
- Investiční záměr
- Ekonomická CBA (podle metodiky EU pro „velké“ projekty a pro malé projekty pokud CBA není povinnou součástí investičního záměru)
- Prohlášení žadatele
- Výpočet způsobilých výdajů a maximální nárok na dofinancování
- Žádost o potvrzení podpory podle článků 39 až 41 Nařízení (ES) č. 1083/2006 stanovenou přílohou XXI Nařízení (ES) č. 1828/2006 (ve znění Nařízení Komise (ES) č. 846/2009)
- Rozšiřující monitorovací ukazatele projektu
- Formuláře EIB k projektovým žádostem v členění podle celkových nákladů projektu

Některé z těchto dokladů lze předložit až při podpisu smlouvy o poskytnutí dotace, což ulehčuje žadateli celý administrativní proces v rámci příprav na podání žádosti. Na druhou stranu je seznam povinně předkládaných příloh bohatý, zvláště investiční záměr a ekonomické hodnocení projektu jsou časově náročné.

K provedení hodnocení II. stupně musí žadatel předložit následující části investičního záměru: Ekonomické hodnocení, souhrnný položkový rozpočet, který jasně vymezuje celkové a jednotkové náklady stavebních objektů projektu a rovněž nestavební investiční náklady. V rámci investičního záměru není vyžadována projektová dokumentace, ale v případě potřeby může být žadatel vyzván, aby poskytl potřebné části projektové dokumentace k nahlédnutí. Z analýzy jiných OP víme, jaké problémy může působit vyžadování projektové dokumentace mnohdy až na úroveň stavebního povolení. Z výše uvedených důvodů lze hodnotit přístup ŘO OPD jako vstřícný vůči žadatelům a mající snahu o minimalizaci administrativní zátěže.

Cost Benefit analýza je standardní přílohou, která musí obsahovat následující klíčové ekonomické ukazatele: vnitřní výnosové procento (IRR), čistou současnou hodnotu (NPV) a rentabilitu nákladů (BCR), vypočtené při závazně stanovené jednotné diskontní sazbě. U „sanačních“ typů projektů a u projektů s náklady pod 10 mil. Kč povinnost dokládat CBA odpadá.

Způsobilé výdaje

Mezi způsobilé výdaje nejsou zahrnuty náklady na poradenství při zpracovávání žádosti, což by vzhledem k náročnosti projektů realizovaných v rámci OPD a vzhledem k odborné náročnosti některých příloh bylo vhodné. Snížil by se tak počet neúplných či chybných žádostí o dotaci zvláště na straně soukromoprávních subjektů, který se např. u programu revitalizace železničních vleček dle ŘO vyskytuje.

Režim financování, výše finanční podpory

Celková míra podpory veřejných prostředků se skládá z prostředků veřejných rozpočtů ČR (státní rozpočet, rozpočet SFDI, rozpočet hl. m. Prahy atd.) a z prostředků EU (v případě projektů, které generují příjmy, se při výpočtu výše dotace postupuje odlišně). Konkrétní výši podpory z prostředků EU stanoví ŘO.

Proplácení finančních prostředků z Operačního programu Doprava na úrovni příjemce je prováděno na základě žádostí o platbu. Žádost o platbu předkládá příjemce na ZS ve formě elektronické a vytištěné „Zjednodušené žádosti o platbu“.

Proplácení finančních prostředků bude probíhat po dohodě se ZS a v návaznosti na specifika projektu, formou ex post plateb, případně formou ex ante plateb nebo kombinací obou typů plateb. Standardně se u většiny programů však používá financování ex post, což příjemcům velmi zvyšuje finanční náročnost projektu. Kombinace obou typů se použije, pokud při realizaci projektu vznikly způsobilé výdaje před uzavřením rámcové smlouvy mezi ZS a příjemcem, které již byly příjemcem uhrazeny a další způsobilé výdaje vzniknou po uzavření rámcové smlouvy. Náklady projektu, které nebyly uhrazeny do okamžiku uzavření rámcové smlouvy, budou příjemcem předkládány k proplacení též formou žádosti ex ante.

Podpora pro projekty generující příjmy se vypočte následovně (u projektů generující příjmy se postupuje odlišně):

Zdroje EU = Způsobilé náklady x nedostatek ve financování [%] x 85%

Zdroje SFDI = Způsobilé náklady - Zdroje EU

Příjmy = pouze příjmy generované během realizace projektu (nikoli budoucí příjmy).

Etapizace

Pro příjemce finančně náročnější režim financování ex post je částečně kompenzován možností etapizace projektů, tedy etapovitým financováním. Etapa se vymezuje časově (datum zahájení a ukončení etapy) a věcně, vymezením aktivit a jednotlivých typů způsobilých výdajů v každé etapě s určením výše jejich hodnoty. Etapa musí tvořit logický kontrolovatelný celek. U investičních projektů se tak bude jednat o agregované celky (stavební objekty a technologické celky dle rozpočtu).

Harmonogram předkládání žádostí o platbu je součástí projektové žádosti. Žadatel uvede indikativní harmonogram předkládání žádostí o platbu, který obsahuje souhrnnou částku celkových způsobilých výdajů projektu. V případě projektů předkládaných v rámci prioritních os nebo jejich oblastí podpory, které jsou implementovány prostřednictvím ZS, záleží skutečná periodicita plateb na dohodě ZS s příjemcem a bude zakotvena v Rámcové smlouvě o financování projektu mezi ZS a příjemcem.

Zamítnutí žadatelé/úvěry

Zkušenosti ŘO OPD s neschválenými úvěry jsou minimální, v praxi se tento případ téměř nevyskytuje. Projekty v rámci OPD jsou natolik investičně náročné, že zájemci mají finanční stránku patrně předem vyřešenou (státem ovládané subjekty cizí zdroje řešit nemusí, příp. pro ně existuje možnost úvěru od EIB, soukromoprávní žadatelé mají financování vyřešené též předem, jinak by o dotaci ani nežádali). Přímo ze strany ŘO není u zamítnutých žádostí důvodem financování. Důvodem zamítnutí bývá špatně zpracovaná žádost o dotaci – např. v rámci programu revitalizace železničních vleček prošli procesem schválení cca jen 3 žadatelé z 20.

Pojištění

OPD nemá ve svých pravidlech zakotvenou povinnost pojišťovat dotovaný majetek oproti většině ostatních OP. Je to spíše okrajovější záležitost, ale snižuje finanční nároky na žadatele, neboť majetek dotovaný prostřednictvím OPD bude nabývat vysokých hodnot vzhledem k charakteristice odvětví.

Poptávka

Celkově se úroveň poptávky po OPD nemění, ale při analýze jednotlivých programů již jsou patrné rozdíly - např. poptávka po „lodní dopravě“ klesá, interoperabilita vykazuje stále stejnou úroveň poptávky. Důvodem může být trend potvrzený i jinými ŘO – na úrovni státní správy, municipalit či státem ovládaných subjektů je zájem o dotace stabilní, v segmentu soukromoprávních subjektů je pravděpodobně vlivem hospodářské recese patrný pokles poptávky.

Shrnutí hlavních bodů

- Obsáhlá dokumentace k podání žádosti, ale snaha o minimální zátěž žadatele
- Převažující režim financování ex post
- Relativně vysoká míra financování
- Možnost etapizace projektu/plateb
- Náklady na poradenství nejsou způsobilé
- Není povinnost pojištění dotovaného majetku
- Malý podíl zamítnutých žádostí z důvodů financování

4.1.5 Integrovaný operační program

Charakteristika

Integrovaný operační program je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik.

V rámci IOP se integruje několik tématických oblastí podpory, a to

- Modernizace veřejné správy,
- Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb,
- Podpora územního rozvoje.

Dle daných kompetencí jsou činnosti zajišťovány orgány státní správy nebo orgány územní veřejné správy. Vrcholová koordinace je pak záležitostí řídicího orgánu - MMR.

Jako společný cíl těchto tematických oblastí IOP stanoví posílení veřejné správy, veřejných a navazujících služeb (dále jen veřejné služby) na území ČR s cílem zvýšit kvalitu života obyvatel a atraktivitu ČR pro investory.

OP je financován z prostředků ERDF - Evropského fondu pro regionální rozvoj - s tím, že příspěvek z ERDF je stanoven ve vztahu k celkovým způsobilým veřejným výdajům a činí maximálně 85% celkových způsobilých veřejných výdajů a minimální hranice spolufinancování z národních veřejných zdrojů je 15%.

Financování IOP vedle prostředků ERDF a národních veřejných zdrojů zahrnuje v omezeném rozsahu i financování ze soukromých zdrojů.

IOP nabízí v letech 2007 - 2013 celkem 1 582,4 mil. €. Objemem financí představuje přibližně 5,82 % všech prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku.

IOP obsahuje 6 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí intervence, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Prioritní osy jsou následující:

- Modernizace veřejné správy
- Zavádění ICT v územní veřejné správě
- Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb
- Národní podpora cestovního ruchu
- Národní podpora územního rozvoje
- Technická pomoc

Řídicím orgánem (IOP) je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - odbor řízení operačních programů.

Zprostředkujícími subjekty IOP jsou dle příslušné oblasti podpory:

- Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Ministerstvo zdravotnictví,

- Ministerstvo kultury
- Ministerstvo pro místní rozvoj - Centrum pro regionální rozvoj.

Okruh potenciálních žadatelů o úvěr

S ohledem na strukturu žadatelů a příjemců dotace v IOP lze předpokládat, že okruh případných žadatelů o úvěr je tvořen zejména z:

- Krajů, jimi zřizovaných či zakládaných organizací,
- Obcí a jimi zřizovaných či zakládaných organizací
- Podnikatelských subjektů
- Jiná fyzická a právnická osoba

Podle našich informací nebude naopak přicházet v úvahu rozpočtová sféra, ministerstva a další ústřední orgány státní správy.

Režim Financování

Prostředky na předfinancování evropského podílu a národní spolufinancování programu IOP jsou příjemcům poskytovány na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Řídící orgán (resp. zprostředkující subjekt, v závislosti na oblasti intervence) může volit z následujících typů financování projektů:

- Ex-ante financování prostřednictvím zálohových plateb či pokynu k nastavení rozpočtového limitu;
- Ex-post financování, tzn. že platby jsou prováděny zpětně za již vynaložené prostředky doložené zaplacenými fakturami.

Rozhodnutí o konkrétním způsobu financování projektů IOP je v kompetenci Řídícího orgánu, resp. zprostředkujícího subjektu, v závislosti na oblasti intervence, který jej stanovuje v jednotlivých výzvách s ohledem na druhy aktivit a typy příjemců. Varianty financování volí zprostředkující subjekt na základě konzultace s Řídícím orgánem, jehož úkolem je vytipování projektů a věcné vymezení etap tak, aby proplácení projektů probíhalo co nejrychleji a zároveň byly vytvořeny podmínky pro uplatňování kontrol realizace projektů.

Hodnocení finančního zdraví klienta

Hodnocení finančního zdraví klienta je založeno na webové aplikaci v rámci IS BENEFIT7.

Vstupy jsou pořizovány z účetních výkazů a daňových přiznání žadatele za dva uzavřené roky.

Hodnocení efektivnosti, proveditelnosti a udržitelnosti projektu

Finanční analýza je rovněž součástí výpočtů v rámci BENEFIT7 a je dokládána Studií proveditelnosti nebo obdobnými dokumenty.

Z hlediska finančně ekonomického hodnocení projektu/klienta se banky mohou zabývat výše uvedenými podklady, pravděpodobně ale bude banka požadovat další doklady či jejich upřesnění.

Rovněž u tohoto OP a navíc u jednotlivých oblastí podpor v gesci příslušných ministerstevch je vhodné navrhnout - v zájmu vyšší úspěšnosti a v zájmu žadatelů - sladit postupy a sjednotit požadavky tak, aby žadatel předkládal jednotnou dokumentaci na dvě místa – dotační a úvěrovací.

Z hlediska okruhu žadatelů o dotaci z Programu IOP

Okruh žadatelů IOP lze rozdělit na:

- Organizační složky státu, tj. ministerstva a další ústřední správní úřady, příspěvkové organizace řízené organizačními složkami státu,
- Kraje a obce a jimi zřizované a zakládané organizace, svazky obcí
- Nestátní neziskové organizace,
- Specializované fyzické a právnické osoby,
- Zájmová sdružení právnických osob.

Konkrétní typ příjemce vždy závisí na oblasti určení podpory.

Z hlediska zdrojového krytí investičních potřeb těchto subjektů (úvěrování těchto potřeb bankami) se řešená problematika týká především posledních 4 okruhů, tj. krajů a obcí a jimi zřizovaných a zakládaných organizací, NNO a podnikatelských subjektů.

Z hlediska přístupů k financování realizace projektů z IOP

Protože v okruhu žadatelů o dotace v IOP převládají municipality, ověřovali jsme nabídky bank k financování projektů předkládaných municipalitami s výsledkem, že prakticky většina bank

nabízí financování municipálních projektů podporovaných dotacemi z EU a vytvářejí k tomu i účelově zaměřené programy.

Z hlediska dokladovosti pro finanční hodnocení projektů a žadatelů

Integrovaný operační program podporuje projekty zaměřené do 6ti, resp. do 5ti prioritních os (bez Technické pomoci) výše jmenovaných a v jejich rámci dále do 10 oblastí intervence, které jsou v gesci jednotlivých ministerstev jakožto Zprostředkujících subjektů a Řídícího orgánu MMR.

Nástroje pro finanční analýzy projektů a finanční zdraví žadatele v rámci IOP jsou výše popsány. Některé banky ve svých nabídkách uvádějí jako přednost, že nepožadují žádné jiné doklady, než jaké jsou předkládány k žádostem o dotaci.

Nicméně odborné veřejnosti je známo, že doklady požadované k projednávání úvěru jsou širší a především jsou požadovány už pro vystavení úvěrového příslibu. V této fázi ale žadatel nemá všechny podklady/doklady finalizovány.

Časová náročnost přípravy dokumentů k žádosti, a to zejména z hledisek stavební projektové dokumentace

V IOP existuje prakticky ve všech prioritních osách a ve většině oblastech intervence možnost předložit investičně náročný stavební projekt (viz. max. výše dotace např. u projektů revitalizace kulturních památek, výstavby sociálních, zdravotnických zařízení, revitalizace problémových sídlišť, deprivovaných území, regenerace bytových domů a dal.). Přitom projektová dokumentace je požadována většinou až do úrovně pro stavební povolení a položkový rozpočet stavby. Do té doby nejsou k dispozici definitivní vstupy pro ekonomické hodnocení projektu ani pro strukturování finančního zajištění realizace projektu. Je tedy otázkou, kdy lze v potřebném časovém předstihu začít jednat o možnosti zajištění úvěru s úvěrující bankou a dále jaké podklady k tomu mít k dispozici.

Jak jsme již uvedli u předchozích OP, tuto okolnost banky znají, a tudíž by měly umět v zájmu podpory klienta (i ve svém zájmu omezení rizik) definovat např. pre-feasibility study, ve které by se pracovalo s předpokládanými vstupy pro hodnocení proveditelnosti/udržitelnosti projektu a počítalo by se s definitivním upřesněním. Podmínkou však je, aby banka jednoznačně definovala požadavky na údaje a zároveň, aby zachovala jejich vazbu na údaje požadované dotačním místem.

V průběhu času se tyto vstupy mohou měnit a obvykle mění jednak v závislosti na stupni projektové dokumentace (prováděcí) a dále po tendru, v souvislosti s vítěznou nabídkou. Do té doby je obvykle požadován rozpočet zpracovaný projektantem, tedy nikoliv zhotovitelem stavby. Toto jsou obecná úskalí financování investiční výstavby, zvláště tak velkého rozsahu, jako mohou být projekty v IOP.

V tomto procesu „jde riziko“ za investorem, přičemž samo o sobě vyplývá už z charakteru financování investiční výstavby - v průběhu se projekt mění, mohou se objevit náhlé překážky, změny v harmonogramu, zvýšení výdajů atd. I tato problematika je řešena na vrub investora, neboť pokud dojde k překročení způsobilých výdajů projektu oproti přidělené dotaci, uhradí je příjemce z vlastních zdrojů, což je základním principem u všech dotací. Nemusí se jednat o ojedinělé případy, takže právě toto může být jedním z hlavních rizik pro banky odrážející se v jejich přístupu ke spolufinancování projektu i úvěrování dotované částky.

Dotační orgán i banka chtějí svá rizika minimalizovat a proto se snaží reagovat složitou dokumentací a podmínkami, jejichž výsledkem je značně komplikovaný proces, který mnohé investory odrazuje.

Nízké čerpání prostředků IOP a počet vyřazených žádostí - příčiny

Z Monitorovací zprávy za květen 2010 vyplývá, že v rámci IOP bylo podáno 6 848 žádostí v celkové hodnotě cca 37,5 mld. Kč. Řídící orgán vydal Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 16,4 mld. Kč, proplacené prostředky na účty příjemců činí cca 2,5 mld. Kč, to je cca 5,2 % z alokace na tento OP.

Přitom z celkově podaných 6 848 žádostí za 37,5 mld. Kč bylo 434 vyřazeno z administrace o celkovém objemu 10,5 mld. Kč. Kolik žadatelů muselo odstoupit od podání žádosti kvůli nezajištění financování, není známo - taková statistika vedená centrálně za IOP neexistuje, ale měla by být k dispozici na příslušných ministerstvech, resp. na konzultačních místech.

Tyto skutečnosti v sobě zahrnují dva problémy:

- Nízký stav čerpání prostředků z IOP
- Počet vyřazených žadatelů z administrace.

K tomu se pojí informace, že MMR zahájilo v únoru 2010 analýzu krizového managementu u OP s nízkým stavem čerpání, mezi jinými i Integrovaného OP (dále OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Životní prostředí, OP Technická pomoc, OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Vzdělávání

pro konkurenceschopnost) s tím, že do konce srpna 2010 bude vládě předložen materiál obsahující informace o aktuálním stavu plnění opatření a obsahující finanční analýzu založenou na posouzení každého OP vzhledem ke stanovené kontrolní finanční hranici.

Shrnutí hlavních bodů

- Časově náročná příprava dokumentů
- Hlavní okruh žadatelů představují municipality
- Režim financování ex post
- Nízké čerpání prostředků IOP
- Vysoký podíl vyřazených žádostí

4.1.6 ROP NUTS II. Střední Čechy

Řídícím orgánem ROP NUTS II. Střední Čechy je Regionální Rada regionu soudržnosti Střední Čechy. Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Čechy (dále také ROP SČ) představuje hlavní programový dokument určující priority regionu pro čerpání strukturálních fondů v období 2007-2013. Globálním cílem ROP SČ k roku 2013 je vytvořit podmínky pro dynamický růst HDP regionu a zajištění vysoké kvality života obyvatel měst i venkova prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu pro bydlení, podnikání, investice a cestovní ruch.

Celková alokace podpory v letech 2007 – 13 v rámci ROP Střední Čechy činí přes 14 413 mil. CZK (tj. cca 559,7 mil EUR).

Regionální operační program Střední Čechy podporuje projekty ve 4 logických celcích/prioritních osách (které jsou dále členěny do 11 oblastí podpory):

Doprava

Např. rekonstrukce, modernizace a v omezené míře výstavba souvislých úseků silnic II. a III. třídy vč. odstraňování dopravních závad, úprava nebezpečných míst a nevyhovujících křižovatek, budování protihlukových stěn, obchvatů, protiprašných opatření, mimoúrovňová křížení biokoridorů, výstavba, rekonstrukce a modernizace místních komunikací, rozvoj infrastruktury pro leteckou dopravu, rekonstrukce nevyhovujících a výstavba nových zastávek veřejné dopravy včetně bezbariérové úpravy a souvisejícího vybavení, zřizování a rozšiřování odstavných ploch systému "Park and Ride" u železničních zastávek a významných autobusových terminálů, obnova

vozového parku se zřetelem na ekologický provoz a osoby se sníženou schopností pohybu a orientace, výstavba cyklistických stezek a cyklistických pruhů apod.

Cestovní ruch

Např. vybudování, rozšíření či modernizace ubytovacího zařízení s doplňkovými službami (multifunkční sportovní zařízení vč. půjčoven sportovních potřeb aj.), budování turistických stezek vč. doprovodné infrastruktury, budování cyklostezek a cyklotras, rekonstrukce a revitalizace kulturních památek, zřízení, rozšíření a modernizace jednotného informačního systému, tvorba a distribuce propagačních a informačních materiálů a dalších marketingových nástrojů, vybudování, rekonstrukce a obnova skanzenů, muzeí apod.

Integrovaný rozvoj území

Např. přeložky a výstavba technického a dalšího vybavení území, obnova a výstavba infrastruktury a místních a účelových obslužných komunikací, odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží, hrubé terénní úpravy a úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně, projektová příprava, projektová dokumentace, architektonická soutěž, obnova a rekonstrukce stávajících objektů, modernizace a obnova infrastruktury veřejných služeb, pořízení vybavení s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných služeb a technologický rozvoj apod.

Technická pomoc

Financování aktivit spojených s řízením, např. platy pracovníků zapojených do řízení ROP SČ, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, zajištění publicity programu, poskytování informačních, poradenských a konzultačních služeb potenciálním žadatelům o podporu apod.

Způsob financování

ROP SČ je financován formou ex ante (technická pomoc), modifikovaných plateb i ex post. U ex ante plateb jsou prostředky poskytovány před realizací jeho výdajů – formou záloh, bez ohledu na předložení faktur, které hodlá uhradit. Modifikovaná platba spočívá v tom, že příjemce předkládá žádost o platbu, jejíž součástí jsou neuhrazené, či částečně uhrazené faktury zhotovitele.

Financování způsobem ex ante či modifikovanými platbami může podstatně usnadnit realizaci zejména těch projektů, které jsou investičně značně náročné. Snižuje totiž nároky na výši úvěru i

na výši vlastních zdrojů oproti systému financování ex post, kdy financování realizace projektu musí zajistit žadatel a následně je mu proplacena dotace.

Tato skutečnost by mohla zvyšovat zájem bank financovat právě tyto projekty. Při režimu následného profinancování výdajů na realizaci projektu se žadatelé de facto rozdělují do dvou skupin: 1. skupina potřebuje pokrýt jen tu část zdrojů odpovídající výši dotace, 2. skupina potřebuje profinancovat i část dotací nekrytou. V případě průběžného financování se okruh žadatelů o úvěr fakticky zužuje na žadatele o úvěr na profinancování částí nekryté dotací, což by mělo rizikovost projektu snižovat.

Výše dotace

Míra dotace může být u projektů nezakládajících veřejnou podporu a pro žadatele – municipality/neziskové organizace poměrně vysoká, až 92,5 %, spolufinancování vlastními zdroji je tudíž 7,5 %. Tento fakt rovněž snižuje nároky na vlastní a cizí zdroje, i když právě u investičně náročných projektů může být i 7,5 % značná částka, jak pro zajištění vlastních zdrojů, tak pro získání úvěru. V rámci ROP jsou však často upřednostňováni i žadatelé se žádostmi o projekt s nižším požadavkem na výši, resp. poměr dotace.

Předpokládáme tak, že žadatelé z územně samosprávných celků či subjekty jimi založené mají část vlastních zdrojů zajištěnou z rozpočtu, z něhož své potřeby financují.

Potřeba úvěrování se proto bude soustřeďovat především na podnikatelské subjekty, pokud jejich vlastní zdroje nedostačují, a to u projektů zakládajících veřejnou podporu, kdy při uplatňované blokované výjimky MSP bude dotace činit maximálně 60% u malých podniků, 50% u středních a 40% u velkých podniků.

Finanční analýzy a Garance udržitelnosti

Možnost získání úvěru lze obecně definovat dvěma podmínkami - úvěrovatelností žadatele a proveditelností/udržitelností projektu.

Obě tyto podmínky je nutné doložit a zdokumentovat příslušnými ekonomickými podklady již při předkládání žádosti, resp. pro ověření těchto podmínek existují požadavky jednoznačně vymezené ze strany dotačního místa.

Jedná se o finanční analýzy jednotně prováděné v rámci elektronické žádosti BENEFIT7, dále jsou požadovány další doklady, např. DÍŽ - Doplnující informace k žádosti (podle našeho názoru

ne zcela šťastně nazvaného dokumentu, který je v podstatě Studií proveditelnosti s obsahem dle požadavků EK pro hodnocení investičních projektů).

Rovněž hodnocení finančního zdraví žadatele je součástí formulářů elektronické žádosti BENEFIT7 (jednotné pro všechny Regionální Operační Programy).

Regionální Rada regionu soudržnosti Střední Čechy zavedla další opatření, která podle našeho názoru mohou pozitivně ovlivňovat přístupy bank k úvěrování.

Zejména jde o systém garance udržitelnosti, kterým se vyžaduje právě od neveřejných subjektů (nebo i od subjektu, v nichž veřejný subjekt nedrží větší než 50% vlastnický podíl - podnikatelé, nestátní neziskové organizace) zřízení pojistky nebo bankovní záruky apod.

V neposlední řadě by mohla k otázkám proveditelnosti a udržitelnosti projektu přispět další opatření zavedená rovněž RR, např. schvalování zadávacího řízení pro výběr dodavatele, kontrola nenavyšování rozpočtu stavby, oprávněnosti výdajů při provádění plateb, ale i sledování příjmů v provozní fázi projektu.

Časová náročnost přípravy dokumentů k žádosti

Projevuje se zejména z hlediska stavební projektové dokumentace, která je požadována až do úrovně pro stavební povolení a položkový rozpočet stavby. Do té doby nejsou k dispozici definitivní vstupy pro ekonomické hodnocení projektu ani pro strukturování finančního zajištění realizace projektu. Je tedy otázkou, kdy lze v potřebném časovém předstihu začít jednat o možnosti zajištění úvěru s úvěrující bankou a jaké podklady k tomu mít k dispozici. V průběhu času se navíc tyto vstupy mohou měnit a obvykle také mění podle stupně projektové dokumentace a zadávacího řízení po tendru – tedy dle vítězné nabídky. Do té doby se obvykle využívá rozpočet zpracovaný projektantem, tedy nikoliv zhotovitelem stavby.

Tuto okolnost již banky znají a měly by tudíž v zájmu podpory klienta i v zájmu vlastní obezřetnosti a omezení rizik umět definovat např. pre-feasibility study, v rámci níž by se pracovalo s předpokládanými vstupy pro hodnocení proveditelnosti/udržitelnosti projektu a počítalo by se s definitivním upřesněním.

V tomto procesu „jde riziko“ za investorem, přičemž samo o sobě vyplývá už z charakteru financování investiční výstavby - v průběhu se projekt mění, mohou se objevit náhlé překážky, změny v harmonogramu atd.

Preferované a problémové oblasti

Obtíže se získáním úvěru může působit i samotná podstata oblasti podpor, z nichž některé vykazují nebo jsou provázeny vyšší rizikovostí.

Z postupů bank je zřejmé, že projekty jsou hodnoceny v závislosti na míře rizika.

To se může týkat oblasti cestovního ruchu. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch je totiž podporován zejména v Regionálních operačních programech a v Programu Rozvoj venkova (v malých obcích).

V případě veřejné infrastruktury pro cestovní ruch by se problém neměl vyskytnout, ale podnikatelská infrastruktura pro cestovní ruch se může bankám jevit jako problémová, neboť v sobě v podstatě odráží problematiku cestovního ruchu v České republice vůbec.

Jedná se o to, že výrazných turistických destinací (jako např. západočeské lázeňství), které by lákaly zahraniční turisty, ve Středních Čechách mnoho není. Co se týče ubytovacích kapacit, pak právě v nich se nejvíce odráží krize - z titulu úspor se nejdříve škrtají výdaje na dovolenou, takže investice do rozšiřování ubytovacích kapacit či jejich modernizace se mohou jevit jako nejvíce rizikové. Zřejmě je smysluplnější investovat do zimního turistického ruchu – např. investice do infrastruktury pro lyžování, ale letní turistický ruch (s negativními faktory typu málo slunce, studená voda apod.) představuje opět riziko.

Skutečností je, že alokace finančních prostředků na tuto oblast podpory je v ROP SČ nejmenší, ale i tak vzniká dojem, že investice jsou roztržštěné na malé dílčí projekty (cyklostezky, in-line dráhy kolem obcí apod.) místo soustředění do nových, významně atraktivních investic, které by rozvoj ČR dynamizovaly.

Projektové financování

U projektů podporovaných z EU se počítá s uplatněním projektového financování (tj. splácení závazků z příjmů projektu, nikoliv z jiných zdrojů žadatele), a to zejména u projektů zvláště investičně náročných. Toto se týká i některých oblastí podpor v ROP Střední Čechy.

Projektové financování je financování samostatného, za účelem realizace projektu založeného subjektu, často nazývaného jako SPV z anglického Special Purpose Vehicle. U takového účelově založené společnosti poskytovatel úvěru důvěřuje cash flow a příjmům tohoto subjektu jako zdrojům, z kterých bude splácen úvěr, a aktivům daného subjektu jako zajištění úvěru.

Při projektovém financování jsou vlastní i úvěrové zdroje financování spláceny z cash flow generovaného projektem. Návrh finanční struktury je tedy zejména připravován s důrazem na samofinancovatelnost projektu, což znamená prověření schopnosti projektu generovat finanční toky v takové výši, aby byly dostatečné na splátku dluhové služby, dosažení přiměřené návratnosti kapitálu vlastníků a vytvoření dostatečné rezervy na pokrytí rizik.

Projektové financování strukturuje projekt tak, aby rizika a přínosy spojené s projektem byly spravedlivě rozděleny mezi účastníky projektu, tj. mezi „sponzory“ (akcionáři, odběratelé, dodavatelé či provozovatelé beroucí na sebe určitou část rizik) i financující subjekty. Proto při transakcích tohoto typu je typické, že vlastníci projektové společnosti jsou odpovědní za úhradu dluhu do výše svého podílu, případně jsou odpovědní podpořit projekt v předem jasně definovaných případech.

Je důležité zmínit, že projektové financování je primárně zaměřeno na řešení větších, specifických transakcí, jež vyžadují sofistikovaný přístup na projektové bázi.

V odborné veřejnosti je obecně známo, že projektovému financování se věnují jen některé banky a jen některé z nich kvalitně.

Zajištění

Jak z ustanovení ohledně nakládání s majetkem v ROP SČ vyplývá, nesmí příjemce dotace z ROP Střední Čechy užít majetek získaný z finančních prostředků dotace (nebo jakoukoli jeho část) ani majetek, který nebyl získán v důsledku realizace projektu (ale jeho užívání slouží k realizaci projektu nebo udržení jeho výsledků) k zajištění závazku svého nebo třetí osoby, např. zřízením zástavního práva.

Banky samozřejmě zajištění požadují, nejčastěji zajištění nemovitostí. To může způsobit ztížení nebo odmítnutí úvěru v případě, že žadatel nemá jiný nemovitý majetek.

Podmínka zajištění nemovitým majetkem dopadá nejméně na kraje, obce/municipality, neboť mají ve svém vlastnictví většinou jiný nemovitý majetek, který lze použít pro zajištění úvěru.

Režimy financování EX POST a EX ANTE

Odborné veřejnosti je známo, že režim financování ex post dělá problém zejména malým a středním obcím, kterým údajně banky nechtějí poskytovat úvěr. Proto se také některé ROP snaží tento problém řešit, a to např. poskytováním záloh. Podle zprávy ROP Severozápad údajně řada obcí projevila obavy, že z důvodu neposkytnutí úvěru nezpracují a nepodávají projekt. Zálohy na

realizaci akcí tak mají být nově propláceny vždy každý čtvrtý měsíc s tím, že jde o období, které by se dalo překlenout i bez úvěru. Ke slibu na zálohové platby jsou ale některé obce skeptické. Podle nich začíná být pro malé a střední obce obrovským problémem vůbec zajistit peníze na spoluúčast a to vzhledem k velkým propadům daňových příjmů.

Problémy municipalit v období krize a v pokrizovém období

Krizové období a s ním související propad příjmů se obecně projevil a zřejmě projeví právě u malých a středních obcí, které nebudou moci připravit projekty a žádat o dotace, protože nezajistí svoji spoluúčast na financování a na předfinancování projektů. V podstatě tak zaplatí daň za svoje osamostatnění. V případě, že kvůli tomu nebudou realizovány "smysluplné" záměry na odstranění velkých nerovností v rozvoji municipalit (zdrojový program ERDF z EU je právě na odstranění takovýchto nerovností určen), mělo by být hledáno řešení. Výchozí situace je taková, že:

- V případě postoje bank nelze zřejmě očekávat radikální změnu, která by napomohla masivnějšímu urychlení čerpání dotačních prostředků, už jen z toho důvodu, že banky řídí své kreditní riziko, ale i z důvodu, že hlavní příčiny nedostatečného čerpání nesouvisí jen s nimi. Situaci lze rozhodně napomoci důsledným zavedením principu ex ante financování.
- V množství monitorovacích zpráv ŘO i jednotlivých Zprostředkujících subjektů jsme bohužel nenašli žádnou analýzu problémů, které se při implementaci jednotlivých ROP vyskytují. Převládá statistické pojetí těchto zpráv, maximálně s poukazem na podporované oblasti a situace, kde se čerpání zpožďuje, ale již bez uvedení důvodů. Na druhé straně jsou zmapovány převisy požadavků, které podle nižší alokace prostředků nebude zřejmě možno zrealizovat.

Toto může naznačovat jistý směr v přístupu k řešení a možná je v tomto směru připravována zpráva pro vládu. Podle našeho názoru by bylo účelné provést prakticky v polovině dotačního období důkladnou revizi ohledně převisu poptávky (zde je možné počítat se spoluzabezpečením financování ze strany příjemce) a naopak převisu nabídky u konkrétních podporovaných oblastí, která povede k nevyčerpání prostředků.

Shrnutí hlavních bodů

- Režim financování ex ante
- Vysoká míra dotace

- Časová náročnost přípravy předkládaných dokumentů
- Rizikovost některých oblastí podpor
- Možnost/vhodnost projektového financování
- Zákaz zajištění dotovaným předmětem

4.1.7 OP Praha Konkurenceschopnost

Charakteristika

Operační program Praha Konkurenceschopnost je určen na podporu investičních projektů (tzv. tvrdých projektů) zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze, podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy.

Operační program Praha Konkurenceschopnost (OPPK) je jedním ze dvou operačních programů pro Prahu, který čerpá prostředky z fondů EU v cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Řídícím orgánem OPPK je hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy, odbor fondů EU.

OPPK je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje (EFRR). OPPK je rozdělen do čtyř následujících prioritních os (a dalších oblastí podpory):

Dopravní dostupnost a rozvoj ICT

V oblasti podpory 1.1 - Podpora ekologicky příznivé povrchové dopravy (EUR 92,5 mil.) lze podpořit např.: rozvoj sítě tramvajových tratí, zlepšování přestupních vazeb v systému veřejné dopravy, rozšiřování nabídky systému záchytných parkovišť, zlepšení bezbariérové přístupnosti veřejné dopravy, výstavba cyklostezek aj. V oblasti podpory 1.2 - Rozvoj a dostupnost ICT služeb (EUR 10,3 mil.) lze financovat obnovu budování kapacitních přípojek internetu do všech objektů města, obytných domů a menších firem, podpora rozvoje e-slужeb městské správy (e-Government), podpora přenosu ICT a zavádění a efektivní využívání těchto technologií.

Životní prostředí

V oblasti podpory 2.1 - Revitalizace území (EUR 60 mil.) mohou získat podporu projekty jako např. odstranění starých ekologických zátěží, revitalizace nevyužívaných území pro parkové úpravy a veřejně přístupná sportoviště, revitalizace vodních toků a vodních nádrží včetně

doprovodné zeleně, budování protipovodňových opatření, výstavba protihlukových zdí a protihlukových pásů zeleně aj. V oblasti podpory 2.2 (EUR 9,1 mil.) - Úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů mohou žadatelé získat dotace např. na realizaci energetických úspor a možnosti využití obnovitelných zdrojů energie (nahrazení spalování tuhých paliv obnovitelnými zdroji, využití odpadního tepla) při provozu veřejných budov apod.

Inovace a podnikání

V oblasti podpory 3.1 - Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou výzkumu a vývoje a praxí (EUR 62,7 mil.) lze podpořit např. rozvoj inovační infrastruktury (vědeckých parků, inkubátorů, inovačních center, center excellence), vytváření partnerských vazeb mezi výzkumnými ústavami, Akademií věd ČR, vysokými školami a podniky, vznik poradenských a informačních center pro inovace a transfer technologií apod. V oblasti podpory 3.2- Podpora příznivého podnikatelského prostředí (EUR 11,9 mil.) lze získat prostředky např. na podporu aktivit na rozvoj inovačních schopností existujících podniků, stimulaci nových forem spolupráce firem, městské správy, podnikatelských sdružení (zejména hospodářské komory), neziskového sektoru, výzkumných a dalších institucí (např. klastry, aj.), výstavbu poradenských, příp. specializovaných školicích středisek pro zaměstnance a řídicí pracovníky MSP, chráněné dílny, logistická střediska s péčí o handicapované, základny veřejných prací, realizaci infrastruktury v oblasti cestovního ruchu aj. V oblasti podpory 3.3 - Rozvoj malých a středních podniků (EUR 22,1 mil.) budou podporován rozvoj MSP formou přímých dotací.

Technická pomoc

Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPPK, výběr projektů, monitoring projektů a programu, vyhodnocení výsledků a zpracování studií, sledování a analyzování procesu realizace programu, příprava, organizace a zajištění informačních a propagačních akcí, seminářů, podpora schopnosti potenciálních příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod.

Povinná dokumentace/přílohy předkládané společně s projektovou žádostí

Obecně je požadovaná dokumentace obdobná jako v případě jiných OP (čestná prohlášení, dokumenty ohledně právní subjektivity atd.).

Rozpočet projektu

Formulář rozpočtu projektu se vyplňuje přímo v elektronické žádosti Benefit 7 na podkladě průkazné kalkulace, veškeré náklady projektu uvedené v rozpočtu žádosti Benefit 7 musí korespondovat s předpokládaným zaúčtováním v účetnictví příjemce.

U investičních projektů je základem rozpočet k projektové dokumentaci a příložen musí být podrobný rozpočet stavební, strojní i podrobné rozpočty dalších aktivit projektu (např. vybavení, nákup pozemků, nemovitostí, označení projektu apod.).

Podrobný rozpočet musí obsahovat úplný výčet všech způsobilých i nezpůsobilých výdajů.

Podklady pro posouzení finančního zdraví

Kromě specifických, marginálních případů se předkládají daňová přiznání ověřená finančním úřadem včetně všech povinných příloh za poslední tři účetně uzavřená období (pokud se jedná o žadatele s kratší historií než 1 rok, tak předkládá pouze finanční rozvahu na aktuální rok). Toto platí tedy i pro nestátní neziskové organizace a podnikatelské subjekty.

Podklady pro ekonomické hodnocení projektu:

- Studie proveditelnosti,
- Analýza nákladů a přínosů (CBA) – pro projekty s celkovými náklady nad částku 10, příp. 20 mil. (dle oblasti podpory).

Zde opět platí, že banky využívají tyto podklady minimálně nebo jen částečně.

Následují přílohy, které jsou vyžadovány dle charakteru projektu:

Projektová dokumentace

Záleží na typu stavby a ustanovení ve stavebním zákoně (zákon č. 183/2006 Sb.) – dokumentace může mít následující formy: náčrt a jednoduchý technický popis stavebních prací, jednoduchý technický popis záměru s příslušnými výkresy, situační náčrt podle katastrální mapy, stavební nebo montážní výkresy, průvodní zpráva, souhrnná technická zpráva, situace stavby, dokladová část, zásady organizace výstavby, dokumentace objektů.

Projektová dokumentace bude kromě výše uvedených náležitostí obsahovat rozpočet stavby s výkazem výměr podle jednotlivých konstrukčních částí k provedení kontrolního přepočtu nákladů projektu. Projektové dokumentace musí být zpracovány autorizovaným projektantem pro

příslušný obor projektování a provádění staveb nebo osobou, která splňuje kvalifikační požadavky (dle typu staveb).

Zásadně negativním postupem/faktorem je časová náročnost přípravy dokumentů k žádosti, a to zejména z hlediska stavební projektové dokumentace, která je většinou požadována až do úrovně pro stavební povolení a položkový rozpočet stavby. Do té doby nejsou k dispozici definitivní vstupy pro ekonomické hodnocení projektu, ani pro strukturování finančního zajištění realizace projektu. Je tedy otázkou, kdy lze v potřebném časovém předstihu začít jednat o možnosti zajištění úvěru s úvěrující bankou a jaké podklady k tomu mít k dispozici.

V průběhu času se navíc tyto vstupy mohou měnit a obvykle mění jednak podle následného stupně projektové dokumentace (prováděcí) a jednak po tendru – tedy dle vítězné nabídky. Do té doby je požadován obvykle rozpočet zpracovaný projektantem, tedy nikoliv zhotovitelem stavby. Toto jsou obecná úskalí financování investiční výstavby.

Příslib spolufinancování z rozpočtu městských částí / státních fondů.

Energetický audit – pro projekty předkládané v rámci oblasti podpory 2.2 Úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů.

Akustická studie – pro projekty předkládané v rámci oblasti podpory 2.1 Revitalizace a ochrana území, které primárně řeší snižování hluchnosti.

Způsob financování

Finanční příspěvek ze strany Evropské unie v rámci OPPK činí maximálně 85 % z celkových „veřejných“ způsobilých výdajů projektu. Národní veřejné zdroje spolufinancování tvoří státní rozpočet a rozpočet hlavního města Prahy.

Platby příjemcům probíhají formou ex post plateb (zpětné proplacení příjemcem již vynaložených výdajů) či formou ex ante plateb (formou poskytnutí prostředků příjemci před realizací jeho výdajů na projekt). Rozhodnutí o formě plateb příjemcům pomoci v rámci OP PK provede ŘO.

Způsob financování ex ante, který velmi usnadňuje nároky na zajištění financování žadatele, se vyskytuje jen v případě žadatele HMP a jejích MČ. Tyto subjekty přitom mají mnohem menší problémy se zajištěním financování než ostatní subjekty (veřejnoprávní a soukromoprávní).

- Provádění ex ante plateb příjemcům z rozpočtu HMP (pouze pro odbory MHMP, městské části a příspěvkové organizace HMP a MČ)

První platba bude příjemci poskytnuta ve výši způsobilých výdajů 1. etapy (pro městské části a příspěvkové organizace HMP a MČ ve výši podílů EU, SR a HMP na 1. etapu). Městské části a příspěvkové organizace HMP a MČ obdrží první platbu, až po písemném oznámení příjemce oddělení Evropského fondu regionálního rozvoje odboru fondů EU MHMP, že byla zahájena fyzická realizace projektu. Odbory MHMP obdrží platbu po schválení projektu Zastupitelstvem HMP, resp. po podepsání Podmínek usnesení. První platba bude poskytnuta bez žádosti o platbu. V rámci etapových zpráv, jejichž součástí je žádost o platbu a v tomto případě i vyúčtování dříve poskytnutých prostředků, bude moci příjemce žádat o další finanční prostředky na další etapu projektu. Pokud již poskytnuté finanční prostředky budou stačit i na další, resp. druhou etapu, bude moci příjemce žádat o finanční prostředky až po vyúčtování této etapy.

Žádost o platbu musí být doložena požadovanými doklady (zejména zaplacenými fakturami a výpisy z účtu).

Po ukončení projektu příjemce provede závěrečné vyúčtování a předloží oddělení Evropského fondu regionálního rozvoje odboru fondů EU MHMP závěrečnou zprávu projektu. V případě, že poskytnutá výše dotace byla vyšší než skutečná výše způsobilých výdajů, příjemce převede převyšující prostředky na účet HMP.

- **Provádění ex post plateb příjemcům z rozpočtu HMP**

Příjemce (vyjma odbory MHMP, MČ, příspěvkové organizace HMP a MČ) zasílá žádosti o platby po ukončení etapy projektu, po ukončení celého projektu.

Žádost o platbu musí být doložena požadovanými doklady (zejména zaplacenými fakturami a výpisy z účtu).

Žadatel/příjemce je povinen v případě poskytování dotace formou ex post platby zajistit finanční krytí celého projektu nebo minimálně krytí etapy s nejvyšším finančním objemem (u více-etapových projektů). Žadatel je povinen doložit relevantní doklady k zajištění financování projektu (výpis z účtu, příslib o úvěru, smlouva o půjčce či jiný relevantní doklad) nejpozději v době ex ante kontrol.

Etapizace projektů

Žadatel je povinen v žádosti vyplnit, zda se bude jednat o projekt jedno-etapový či více-etapový.

V každém případě se etapa vymezuje časově (datum zahájení a ukončení etapy) a věcně, vymezením aktivit a jednotlivých typů způsobilých výdajů v každé etapě s určením výše jejich

hodnoty. Etapa musí tvořit logický kontrolovatelný celek (např. výkopové zemní práce, položení povrchu, atd.). U investičních projektů se bude jednat o agregované celky (stavební objekty a technologické celky dle rozpočtu). U neinvestičních projektů logickým kontrolovatelným celkem bude realizovaná ucelená aktivita.

Rozdělení projektů na jedno-etapové a více-etapové se provede na základě výše celkových způsobilých výdajů a doby realizace projektu. V návaznosti na to, zda se jedná o projekt jedno-etapový či více-etapový bude probíhat také proplácení.

Žadatel je povinen projekt etapizovat, pokud projekt splňuje současně obě podmínky etapizace (tzn. celkové způsobilé výdaje jsou vyšší než 20 mil. Kč a zároveň doba realizace je delší než 6 měsíců).

Výjimku z povinnosti etapizace mají projekty, které budou dokončeny do 6 měsíců od schválení podpory Zastupitelstvem hl. m. Prahy.

Možnost etapizace je sama o sobě vstřícným krokem, který snižuje nároky na financování nákladů příjemcem projektu.

Postup a výše stanovení finanční podpory

Při podání žádosti o poskytnutí dotace musí žadatel/příjemce uvést výši a strukturu spolufinancování. Smlouva o financování pak musí jednoznačně vymezit všechny subjekty, jež se na financování projektu podílejí a jakým podílem.

Princip kofinancování je následující:

Projekty nezakládající veřejnou podporu

- Příjemce Hlavní město Praha, příspěvkové organizace hl. m. Prahy:
Strukturální fondy 85 %, národní veřejné zdroje (SR 7,5% plus HPM 7,5%) 15%
- Příjemce veřejnoprávní subjekt kromě Hl. m. Prahy a příspěvkových organizací hl. m. Prahy:
Strukturální fondy 85 %, národní veřejné zdroje 7,5 %, vlastní zdroje 7,5 %
- Příjemce je soukromoprávní subjekt:
Strukturální fondy 76,5 %, národní veřejné zdroje (SR plus HMP) 13,5 %, vlastní zdroje/příjemce 10%

U projektů nezakládajících veřejnou podporu jsou povinni příjemci splňující definici veřejnoprávního subjektu kromě odborů MHMP a příspěvkových organizací HMP, vložit do projektu 7,5 % vlastních zdrojů z celkových způsobilých výdajů projektu a příjemci splňující definici soukromoprávního subjektu, vložit do projektu 10 % vlastních zdrojů z celkových způsobilých výdajů projektu.

U projektů, které dosahují čistých příjmů (dle čl. 55 Nařízení Rady 1083/2006) bude dotace upravena na základě výpočtu finanční mezery tak, aby nedošlo k nadměrnému financování projektu.

Projekty zakládající veřejnou podporu

- Příjemce je soukromoprávní subjekt - podpora bude poskytnuta dle pravidla de minimis max. 200tis. EUR) + max. 80 % celkových způsobilých výdajů projektu:
Strukturální fondy 68 %, národní veřejné zdroje (SR plus HMP) 12 %, vlastní zdroje/příjemce 20%
- Příjemce je veřejnoprávní subjekt - podpora bude poskytnuta dle pravidla de minimis (max. 200tis. EUR) + max. 80 % celkových způsobilých výdajů projektu:
Strukturální fondy 80 %, vlastní zdroje/příjemce 20%
- Příjemce je soukromoprávní subjekt, základní výzkum 90 % - podpora bude poskytnuta dle nař. 800/2008, čl. 31:
Strukturální fondy 76,5 %, národní veřejné zdroje (SR plus HMP) 13,5 %, vlastní zdroje/příjemce 10%
- Příjemce je veřejnoprávní subjekt, základní výzkum 92,5 % - podpora bude poskytnuta dle nař. 800/2008, čl. 31:
Strukturální fondy 85 %, národní veřejné zdroje (SR) 7,5 %, vlastní zdroje/příjemce 7,5%
- Příjemce je soukromoprávní subjekt, průmyslový výzkum 50 % - podpora bude poskytnuta dle nař. 800/2008, čl. 31:
Strukturální fondy 42,5 %, národní veřejné zdroje (SR plus HMP) 7,5 %, vlastní zdroje/příjemce 50%
- Příjemce je veřejnoprávní subjekt, průmyslový výzkum 50 % - podpora bude poskytnuta dle nař. 800/2008, čl. 31:

Strukturální fondy 50 %, vlastní zdroje/příjemce 50%

- Příjemce je soukromoprávní subjekt - podpora bude poskytnuta dle „Českého přechodného rámce“ – Program podpory do částky 500 tis. EUR + max. 60 % celkových způsobilých výdajů projektu:

Strukturální fondy 51 %, národní veřejné zdroje (SR plus HMP) 9 %, vlastní zdroje/příjemce 40%

Zajištění

Jak z ustanovení k nakládání s majetkem v OPPK vyplývá, nesmí příjemce dotace užít majetek získaný z finančních prostředků dotace (nebo jakoukoli jeho část) ani majetek, který nebyl získán v důsledku realizace projektu (ale jeho užívání slouží k realizaci projektu nebo udržení jeho výsledků) k zajištění závazku svého nebo třetí osoby, např. zřízením zástavního práva.

Banky samozřejmě zajištění požadují, nejčastěji zajištění nemovitostí. To může způsobit ztížení nebo odmítnutí úvěru v případě, že žadatel nemá jiný nemovitý majetek.

Je tedy otázka, zda podmínka zajištění nemovitým majetkem dopadá více na podnikatelské subjekty, na kraje, obce a organizace jimi zřízené nebo stejnou měrou i na ostatní žadatele.

ŘO OPŽP zástavu, resp. zajištění dotovaným majetkem umožňuje, pokud žadatel prokáže neexistenci jiných zajišťovacích prostředků nutných k žádosti o úvěr. Bylo by tedy vhodné zabývat se otázkou uvolnění tohoto zákazu, což by patrně navýšilo počet úspěšných žádostí o úvěr.

Projekty vytvářející příjmy

Následující informace o projektech vytvářející příjmy jsou platné pro veškeré operační programy.

Příjmy vzniklé jen v investiční fázi:

V případě příjmů, které vzniknou jen v průběhu realizace projektu (investiční fáze), pak se způsobilé výdaje snižují o tyto příjmy při podání žádosti o dotaci z OPPK, pokud jsou známy, nejpozději však v okamžiku podání poslední žádosti o platbu.

Příjmy projektů dle čl. 55 nařízení Rady 1083/2006:

Vztahuje na projekty vytvářející příjmy¹ na základě čl. 55 nařízení Rady 1083/2006 a to na projekty: zahrnující investici do infrastruktury, za jejíž používání se účtují poplatky hrazené přímo uživateli, zahrnující prodej nebo pronájem pozemků, staveb, výrobků atd. a jiné poskytování služeb za úplaty. Pro aplikaci čl. 55 jsou rozhodné pouze příjmy, které jsou přímo hrazeny uživateli za zboží/služby poskytované projektem. Nevztahuje se na projekty, které nevytvářejí příjmy, jejichž příjmy nestačí k plnému pokrytí provozních nákladů, které podléhají pravidlům o veřejné podpoře ve smyslu čl. 87 Smlouvy o založení ES.

Způsobilé výdaje na projekty vytvářející příjmy nepřevyší současnou hodnotu nákladů, po odečtení současné hodnoty čistého příjmu z investice za konkrétní referenční období na investice do infrastruktury nebo jiné projekty, u kterých lze příjmy předem objektivně odhadnout. Pokud nejsou pro spolufinancování způsobilé veškeré investiční náklady, přiděluje se čistý příjem v poměrné výši na způsobilé a nezpůsobilé části investičních nákladů. Výpočet dotace u projektů vytvářejících příjmy (dle čl. 55 Nařízení Rady 1083/2006) na základě finanční mezery bude součástí studie proveditelnosti.

Při výpočtu bere řídicí orgán v úvahu referenční období přiměřené pro kategorii dotyčné investice, kategorii projektu, běžně očekávanou ziskovost dané kategorie investice, použití zásady „znečišťovatel platí“ a případně aspekty rovnosti v souvislosti s relativní prosperitou státu.

Pokud není objektivně možné odhadnout příjmy předem, odečtou se příjmy vytvořené do pěti let ode dne ukončení projektu od vykázaných výdajů. Pokud se nejpozději tři roky po uzavření programu zjistí, že určitý projekt vytvořil příjmy, které nebyly odpovídajícím způsobem zohledněny, jsou tyto příjmy vráceny do souhrnného rozpočtu Evropské unie v poměru k příspěvku z fondů. Tento princip platí i u jiných operačních programů.

Specifika prioritních os

Ve většině prioritních os čerpá dotaci hlavně HMP a její části, rozdíl je v oblasti podpory 3.1, resp. prioritní ose 3, kde dle statistik čerpají většinu prostředků soukromé subjekty. V rámci této problematiky stojí za zvážení analýza nabídky a poptávky jednotlivých prioritních os (viz. Doporučení).

---

¹ ŘO sleduje a upravuje dotaci i u projektů, jejichž celkové náklady projektu jsou nižší než 1 mil. EUR.

Ustanovení ve smlouvě

V rámcové smlouvě o poskytnutí dotace se objevuje ustanovení, že „na poskytnutí dotace není právní nárok“. Takové formulace způsobují nejistotu bank a zvyšují tak rizikovost žadatele (opět viz Doporučení).

Shrnutí hlavních bodů

- Časová náročnost přípravy dokumentace
- Režim financování ex post (vyjma HMP, jejích částí, odborů a zřízených organizací)
- Etapizace projektu/plateb
- Zákaz zajištění dotovaným majetkem

4.1.8 Shrnutí ostatních OP z hlediska hlavních relevantních atributů

Operační programy umožňují financování projektů až do 100% způsobilých výdajů projektu (85% z ESFCR a 15% tvoří národní zdroje), většinou je ale požadována spoluúčast příjemce dotace.

Programy se od sebe ale liší formou proplácení dotace

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Režim financování je standardně ex ante (u projektů mimo režim veřejné podpory), v ostatních případech je aplikován režim ex post (u projektů v režimu blokových výjimek). Výdaje na poradenství nejsou považovány za způsobilé.

- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Častějším způsobem financování výdajů projektů je režim ex ante, režim ex post je však též používán. Výdaje na poradenství nejsou považovány za způsobilé.

- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

V rámci tohoto OP je používán režim financování ex ante i ex post. Je umožněno proplácení výdajů etapovým způsobem.

- Operační program Praha Adaptabilita

Aplikovaný režim financování je ex ante. Poradenství lze vykázat jako nepřímý výdaj projektu, které jsou do určitého podílu na celkových výdajích projektu příjemci propláceny.

- Regionální operační programy

ROP vykazují podobné parametry vzhledem ke vzájemné kooperaci regionálních rad jednotlivých ROP a vzhledem k podobnému zaměření dotovaných oblastí ROPů. Lze shrnout, že v rámci ROPů převažuje režim financování ex post. Většinou lze alespoň vyplácet výdaje na projekt etapovitě.

4.2 Analýza přístupu komerčních bank

4.2.1 Postup/metodika/cíl dotazování

Informace o přístupu bank ke klientům, kteří využívají dotace z EU fondů, jsme získávali přímo od jednotlivých bank. Lze konstatovat, že všechny významné banky se tomuto druhu financování věnují – nabízí úvěrové produkty na předfinancování i spolufinancování, úvěrové přísliby a velmi často též poradenské a jiné doprovodné služby k EU tématice. Tyto banky mají většinou zřízený program či centrum, které se celkově problematikou EU fondů zabývají. Standardní okruh klientů, jimž jsou produkty určeny je široký (de facto shodný s okruhem žadatelů o dotaci), tj. podnikatelé FO/živnostníci, segment MSP, korporátní klientela, neziskový sektor, veřejný sektor/municipality/státní a státní příspěvkové organizace.

V přehledu uvádíme příklady produktů, které banky vůči financování dotovaných projektů nabízejí:

Banka	Produkt	Konkretizace	Příjemce
Česká spořitelna	EU program business (roční obrát do 30 mil.)	úvěrový příslib, předfinancování dotace - financování dotovaných výdajů k vyrovnání časového nesouladu prostřednictvím provozního financování či invest.úvěru, financování nedotované části skrze investiční úvěr	podnikatel/firma
	EU program business (roční obrát nad 30 mil.)		
	EU program Region	1) poradenství 2) dotační a projektové služby-GRANTIKA ČS 3) Financování - úvěry kryté dotací i na vlastní spoluúčast 4) pojištění předmětu dotace	veřejný a neziskový sektor
	EIB (glob. úvěr pro SME a veřejný sektor)	Lze využít na realizaci projektů financovaných ČS formou investičního úvěru a za podmínek EIB	SME
Komerční banka	KB EU POINT	Dotační průzkum, konzultace, asistence, financování - program Ponte II	podnikatel (rezident), municipality
	Ponte II (součást EU Point)	1) Úvěr na předfinancování grantu EU pro řešení časového nesouladu mezi nutností hradit uznatelné výdaje čerpáním dotace 2) Úvěr na spolufinancování projektu - na výdaje nekryté dotací - Oba typy úvěru lze čerpat jednorázově či postupně - Až na výjimky platby na účet dodavatele po předložení dokladů - Vyžadovány standardní zajišťovací prostředky - Stejně přílohy jako pro žádost o dotaci	
ČSOB	Financování	1) příslib úvěru 2) úvěr na předfinancování dotace a na spolufinancování projektu - Pro oba typy úvěrů platí: čerpání na základě předložených faktur, vyžadovány standardní zajišťovací prostředky, po dobu čerpání float sazba na PRIBOR, po splacení lze fix, pro žádost stejné přílohy jako pro žádost o dotaci	podnikatel/FO (rezident), PO (rezident), municipality, státní a stát. přisp. organizace, nevládní neziskové organizace
	EU centrum a Asistenční centrum	dotační audit (zdarma), zpracování žádosti o dotace (na principu success fee)	
Raiffeisenbank	Služby žadatelům o dotace z fondů EU	konzultace, poradenství ve všech fázích	Firmy, velké podniky
	Financování	1) Úvěr na předfinancování platby dotace - pro řešení časového nesouladu mezi nutností hradit uznatelné výdaje čerpáním dotace 2) Úvěr na spolufinancování projektu 3) Úvěrový příslib - předběžný (při předkládání žádosti), závazný (po obdržení dotace)	
UniCredit Bank	Evropské kompetenční centrum	konzultace, poradenství (příprava žádosti, sestavení modelu finančních toků, plnění podmínek při čerpání dotace)	Podnikatelé/malé podniky, firmy, veřejný sektor
	Euroúvěr	1) Úvěrový příslib - při podání žádosti 2) Překlenovací úvěr - vyrovnání časového nesouladu výdajů a dotace 3) Investiční úvěr - spolufinancování, financování výdajů nekrytých dotací	
	Výplata dotací	administrace výplat dotací ve spolupráci s ČS	
GE Money Bank	EU Servis	konzultace, zpracování projektové žádosti, návrh financování, zhodnocení průběhu realizace projektu	PO/FO (rezidenti)
	Úvěrové projekty EU Servis	1) Úvěrový příslib - při podání žádosti (3 druhy - dopis s příslibem, neodvolatelný a odvolatelný příslib) 2) Úvěr na předfinancování dotace - vyrovnání časového nesouladu výdajů a dotace, float sazba (2 druhy - investiční, investiční a provozní úvěr) 3) Úvěr na spolufinancování podnikatelského záměru - spolufinancování, financování výdajů nekrytých dotací, float sazba (3 druhy - investiční, investiční a provozní úvěr, provozní úvěr) 4) Zvýhodněná bankovní záruka	
Volksbank	Dotační poradenství EU Program	1) Úvěr v rámci EU Programu - slouží pro předfinancování dotací a profinancování ostatních nákladů 2) Příslib úvěru 3) Speciální konto pro EU - pro transakce související s proplácením nákladů	
Českomoravská záruční a rozvojová banka	M-záruka v programu START	Záruka k bankovním úvěrům	
PPF Banka	Úvěry na předfinancování	vyrovnání časového nesouladu výdajů a dotace	

Hlavní formy úvěrů, které lze využít jsou následující:

- Úvěr na předfinancování grantu EU - jedná se o krátkodobý až střednědobý úvěr na řešení časového nesouladu mezi potřebou hradit uznatelné výdaje projektu a čerpáním dotace ze Strukturálních fondů EU. Patří sem zejména tyto druhy úvěrů: investiční úvěr, úvěr na provozní a investiční potřeby, municipální úvěr. Jistina se splácí zejména z dotace čerpané ze Strukturálních fondů EU.
- Standardní úvěr na spolufinancování projektu - jde o střednědobý až dlouhodobý úvěr na financování těch výdajů projektu, které nejsou kryty dotací ze Strukturálních fondů EU. Zejména se jedná o tyto druhy úvěrů: investiční úvěr, úvěr na provozní a investiční potřeby, municipální úvěr, úvěr na oběžné prostředky. Jistina se splácí podle splátkového kalendáře smluvně stanoveného mezi klientem a bankou.

Oba základní typy úvěrů lze čerpat jednorázově nebo postupně, a to k přímým platbám na účet dodavatele nebo prodávajícího na základě předložených dokladů. V odůvodněných případech mohou být výjimečně převedeny i na běžný účet klienta.

Je nutno poznamenat, že produkty specializované na žadatele o dotace z fondů EU se celkově neliší od standardních produktů (úvěrů a bankovních příslibů). Banky tyto úvěry posuzují shodně (vyžadují obdobné posuzování a zajištění rizik). Odštěpení těchto produktů od ostatních úvěrů má pouze marketingový charakter, resp. význam.

Každá žádost o bankovní úvěr podléhá výpočtu bonity žadatele (rizikovosti) a analýze podnikatelského záměru. Na základě těchto výsledků pak schvalovatel banky rozhodne, zda žádost o bankovní úvěr schválí (a za jakých podmínek) či nikoliv. Mezi základní faktory, které banka posuzuje, a které ovlivňují i cenu, resp. úrokovou míru úvěru patří:

- Finanční zdraví žadatele;
- Výše obratu žadatele;
- Historie žadatele;
- Kvalita podnikatelského záměru;
- Posouzení ekonomické efektivity podnikatelského záměru;
- Druh bankovního úvěru;
- Výše požadovaného bankovního úvěru;
- Doba a způsob splácení bankovního úvěru;

- Fixace úrokové sazby, způsob splácení

Výše úvěru na předfinancování grantu EU bývá omezena výší přiznané dotace na úhradu uznatelných nákladů. Výše úvěru na spolufinancování projektu je limitována skutečně vynaloženými náklady na projekt, které nejsou pokryty dotací. V drtivé většině případů banka vyžaduje, aby část nákladů projektu byla hrazena z vlastních zdrojů klienta (cca 25%). Spoluúčast žadatele je odrazem jeho odpovědnosti v přístupu k projektu, ale také jeho důvěry v realizovatelnost projektu.

Co se týče podnikatelských projektů, pak platí, že z dotace nebude nikdy financován celý projekt, ale vždy jen jeho část - obvykle do 50 % uznatelných nákladů.

Charakteristikou financování podnikatelského rozvojového projektu je, že vlastní dotace je žadateli poskytnuta fyzicky na jeho účet až po vlastní realizaci projektu. Výjimkou je realizace projektu po etapách, kdy za každou etapu je možné o adekvátní část dotace žádat a významně tak upravit Cash-Flow celého projektu. Etapovitě financování je reálné u spíše velkých projektů.

Podnikatelé tak musí umět doložit, že jsou schopni projekt profinancovat v období realizace. Dotace je vyplacena až po splnění všech náležitých podmínek dotace. Pokud podmínky nejsou splněny, dotace nemusí být vyplacena nebo může být zkrácena. Banky jsou tak nuceny k tomuto riziku při schvalování úvěru přihlídnout a nahlížet na klienta jakoby zamýšlel úvěr bez dotace.

Na základě výše zmíněných skutečností byla při rozhovorech se zástupci bank zvolena následující témata:

- Jaká jsou rizika vnímaná bankou u žadatelů (resp. jejich projektů) žádajících o financování na projekt dotovaný z fondů EU a jak se tato rizika projevují ve výsledném hodnocení klientů (resp. jejich projektů) ze strany banky,
- Jaké aspekty zhoršují úvěrovatelnost žadatelů, důvody na straně systému, žadatelů, dále závislost na různých druzích žadatelů, typu projektu, výši financování a typu financování apod.,
- Odlišnosti procesu hodnocení těchto žadatelů v bance proti klientům, kteří nefinancují svoje projekty z fondů EU,
- Možné změny v systému schvalování a přidělování dotací z fondů EU, které by zlepšili vnímání těchto žadatelů ze strany komerčních bank,
- Jaká opatření by banky celkově doporučily ke zlepšení úvěrovatelnosti a to z hlediska systému, legislativy, žadatelů a jiných aspektů.

4.2.2 Shrnutí hlavních bodů

Zjištěná slabá místa na základě pohovorů se zástupci bank a návrhy opatření na jejich eliminaci, resp. minimalizaci uvádíme dále v příslušných kapitolách (viz „identifikovaná slabá místa“ a „opatření v procesní a legislativní oblasti“).

Zde uvádíme pouze shrnutí praktických zkušeností kompetentních zástupců referenčních bank:

- Základní finanční produkty pro okruh žadatelů o dotaci z EU, tj. před- a spolufinancování je relevantní pro investiční projekty, nikoli tedy projekty s těžištěm v provozních nákladech, tzv. měkké investice (ty jsou financovány běžným provozním úvěrem, příp. kontokorentem). Z toho důvodu je jen některé OP vhodné před- a spolufinancovat – typicky např. OPPI, OPŽP (proto jsou předmětem provedené analýzy OP).
- Produkty specializované na žadatele o dotace z fondů EU se celkově neliší od standardních produktů (úvěrů a bankovních příslibů), jedná se většinou o klasické středně- až dlouhodobé úvěry s jejich standardními parametry. Banky tyto úvěry posuzují shodně (vyžadují obdobné posuzování a zajištění rizik). Odštěpení těchto produktů od ostatních úvěrů má pouze marketingový charakter, resp. význam.
- Budoucí příslibená dotace v přístupu bank k hodnocení žádosti o úvěr nehraje roli, banky posuzují rizikovost žadatele, jakoby dotaci vůbec neměl obdržet z důvodu nejistoty, zda dotaci skutečně obdrží či ji nebude muset vrátet, příp. zda nebude penalizován (dále viz „identifikovaná slabá místa“).
- Při posuzování kreditního rizika analyzují banky bonitu žadatele a jeho rizikovost, ekonomiku samotného projektu a parametry poskytnutého úvěru (výši financování, dobu splatnosti a typ úvěru – předfinancování/spolufinancování). V některých aspektech tak vznikají duplicity s hodnocením ŘO, nicméně banky musí dodržovat vlastní interní metodiku výpočtu rizikovosti klienta a další postupy při schvalování úvěru. V rámci problematiky využívání materiálů předkládaných k žádosti o dotaci tedy banky hodnocení bonity dle ŘO nevyužívají (stává se, že klienta vyhodnotí pozitivně, ačkoli dle požadavku programu klient kritéria nesplnil a naopak).
- Opačně je tomu v případě podkladů popisující projektový záměr. Pokud jsou tyto materiály zpracovány realisticky, snaží se je banky maximálně využít a nenutit klienta je zpracovávat znovu.

- Z hlediska rozdílů v jednotlivých OP, nelze definovat typický problematický OP, komplikace se vyskytují u všech OP, a to zejména v začátku každé jednotlivé výzvy a jejich podmínkách. Je nutné vždy podmínky a podobu podkladů vyjasnit.
- Odlišnosti v úrovni poptávky lze spatřit z hlediska subjektu žadatele - v soukromoprávní sféře subjektů je patrný trend klesající poptávky po financování EU projektů (důvodem je jistě zhoršení finančního zdraví a jeho ukazatelů vlivem hospodářské krize a následné recese), ve veřejném sektoru je naopak patrný nárůst. Tento jev je následkem mimo jiné toho, že municipality a veřejný sektor jsou v současnosti vnímány ze strany bank jako stabilnější. Vykazují v současné době lepší podmínky pro schválení úvěru minimálně z důvodu lepších možností zajištění/zástavou majetku oproti soukromoprávním subjektům.
- Můžeme shrnout, že problémy se vyskytují na straně bonity žadatele i v rámci systému přidělování dotací.

4.3 Problematika z pohledu žadatelů

4.3.1 Postup/metodika/cíl dotazování

Nedílnou součástí analýzy příčin stávajícího stavu je též komunikace s žadatelem. Je podstatné znát jejich zkušenosti, dojmy a pohled na věc jako přímých účastníků a zároveň tyto poznatky porovnat s vyjádřením komerčních bank a závěrů vyplývajících z analýzy dostupných relevantních dokumentů.

Kritériem výběru a posuzování žadatele není pouze příslušnost ke konkrétnímu operačnímu programu, ale též další parametry, jakými je typ žadatele (živnostník, obchodní společnost, obec apod.), typ projektu, typ požadovaného financování, výše žádané dotace a výše úvěru, aby bylo možno slabá místa segmentovat i podle takových kritérií.

Během pohovorů jsme se zaměřili na zjištění systémových problémů a slabých míst s nečastějším výskytem. Otázky na žadatele se týkaly:

- Údajů pro segmentaci žadatele (typ projektu, typ žadatele...),
- Jejich zkušeností a dojmů (otevřené otázky),
- Požadovaného typu a výše financování, žadatelova zajištění úvěru (jaké bylo požadováno a bylo-li k dispozici),
- Administrativní a časové náročnosti,

- Finančního zdraví žadatele,
- Motivace žadatele na realizaci projektu,
- Zda a jak jinak financoval projekt, zda se o to pokusil apod.

4.3.2 Shrnutí hlavních bodů

Dle zkušeností ŘO a poradenských společností je přístup žadatelů odpovědný. Před podáním žádosti o dotaci mají většinou již přesnou představu, jak projekt budou financovat, než získají prostředky z dotace. Mají k dispozici vlastní prostředky nebo předjednané úvěrové prostředky (ostatně u mnoha OP je toto i podmínka), a pokud prostředky přislíbeny nemají, většinou ani žádost nepodávají, a to zejména kvůli tomu, že jen zpracování žádosti je poměrně časově i finančně náročné.

Odhalit tak žadatele, kteří sice dotaci dostali přislíbenou, ale pak jim byl zamítnut úvěr, je velmi obtížné. Většinou se jedná o žadatele, kteří k projektu nemají příliš realistický vztah, a jen žádost „zkoušejí“.

Takovým případem je obec Všeradice ve Středočeském kraji, která žádala o dotaci v rámci OPŽP. Tady byla již dotace zamítnuta z důvodu předlužení obce, finanční zdraví obce bylo neakceptovatelné jak pro ŘO OPŽP, tak pro banky.

Dalším případem je zamítnutá žádost o úvěr na projekt rekonstrukce penzionu v obci Řež u Prahy ve Středočeském kraji projektu v rámci programu Rozvoje Venkova. Žadatelka o dotaci, resp. úvěr nepředjednala podmínky s bankou v dostatečném předstihu, takže nebyl k dispozici dostatečný časový prostor pro doplnění neúplných podkladů k žádosti. Ani parametry posuzované v rámci rizikovosti úvěru neměly odpovídající kvalitu, resp. generovaly míru rizika nad pro banku únosný limit. Problémovým parametrem bylo nedostatečné zajištění a nepřesvědčivá ekonomika samotného projektu.

Druh financování, resp. produkt, o který žadatelé projevují zájem, závisí na:

- Režimu financování konkrétního OP,
- Míře žadatelových vlastních prostředků/potřebě dozajistit financování na výdaje celého projektu (jak nedotovanou část, tak nezpůsobilé výdaje),
- Požadavcích konkrétního OP, resp. oblasti podpory.

Poptávanými produkty tak mohou být:

- Úvěrový příslib – většina OP požaduje k předložení žádosti o dotaci doklad prokazující zajištění výdajů, které nebudou pokryty dotací. Nemá-li žadatel k dispozici vlastní zdroje, bude poptávat tento produkt, de facto závazek banky poskytnout úvěr v budoucnu.
- Předfinancování – tento produkt předfinancovává dotaci, je tedy vhodný v případě, kdy žadatel potřebuje vyrovnat časový nesoulad mezi platbou dodavateli a faktickou výplatou dotace, banka tedy úvěruje dotovanou část projektu. V případě režimu financování ex post, je tento typ financování většinou nutností.
- Spolufinancování – tento produkt je určen pro žadatele, kteří potřebují financovat nedotovanou část výdajů projektu. Jedná se vlastně o klasický úvěr, jeho výše bude záležet na procentní výši dotace, na celkových nezpůsobilých výdajích projektu a na míře finančních prostředků, které má žadatel sám k dispozici.

Konkrétní typy těchto bankovních úvěrů jsou: investiční úvěr, úvěr na provozní a investiční potřeby a municipální úvěr.

Žadatel sleduje klasické parametry úvěru, tedy jeho cenu, resp. výši úrokové míry plus další parametry jako doba splatnosti, požadované zajištění apod. Žadatel většinou nechce, aby došlo k podpisu úvěrové smlouvy před podpisem smlouvy o poskytnutí dotace, protože v případě neschválení dotace mu vzniknou zbytečné náklady na úvěr, které již nelze stornovat.

Již zmíněným problémem je potřeba časově sladit celý proces mezi přípravou podkladů žádosti pro ŘO a vyjednáváním s bankou o úvěru. Často vystupují požadavky obou subjektů proti sobě – banka vyžaduje pro schválení úvěru, resp. vydání závazného úvěrového příslibu doklad o schválení dotace, ten však většinou ŘO vydá až po doložení zajištění financování projektu žadatelem. Celkově je tedy problém vystihnout ideální okamžik pro začátek vyjednávání s bankou – začne-li žadatel pozdě, nemusí být proces schvalování hotov před termínem podání žádosti o dotaci (včetně dokladu o zajištění financování). Pokud žadatel zahájí jednání příliš brzy, není často co posuzovat. Optimální čas samozřejmě záleží na konkrétních parametrech žadatele, jeho projektu a typu a vlastnosti financování, o které žádá.

Podklady k žádosti o úvěr jsou standardně obsáhlejší a podrobnější než jaké žadatelé předkládají ŘO. V některých případech je možné doplňovat a rozpracovávat podklady dodané ŘO, ale většinou banka vede celý proces posuzování/hodnocení žadatele nezávisle na dokumentech, které k hodnocení žadatele/projektu používají ŘO.

Častým problémem je otázka zajištění úvěru, nemá-li žadatel vlastní možnost zajištění (a to navíc v hodnotě převyšující hodnotu úvěru), zkouší použít k zajištění „dotovaný“ majetek. To však mnohé OP neumožňují a otázka zajištění je pak neřešitelná. Z toho vyplývá vysoký počet zamítnutých úvěrů právě z důvodu nedostatečného zajištění.

Ačkoli některé banky sledují pouze žadatelovu bonitu, jiné hodnotí i podnikatelský záměr/projekt. Ze zkušeností žadatelů i bank vyplývá, že čím konkrétnější představy o projektu žadatel má, čím větší zná podrobnosti projektu/průběhu apod., tím se dá lépe kvantifikovat riziko a dojít k rozhodnutí. Projekt hodnocený jako velmi kvalitní a životaschopný může často vyrovnat lehčí nedostatky v bonitě žadatele.

Lze říci, že většina žadatelů, kterých se týká režim financování ex post, žádají o úvěr na předfinancování, neboť vyjma velkých korporátních společností a některých subjektů státní správy nemají dostatek volných prostředků k proplacení (ač dočasněmu) všech výdajů projektu.

Bohužel neexistuje mnoho variant k bankovnímu financování, takže dojde-li k zamítnutí financování/úvěru bankou, maximálně se někteří žadatelé pokusí podat žádost ke konkurenční bance. Výsledek hodnocení žádosti o úvěr bývá ovšem většinou shodný.

U zamítnutých žadatelů existují dvě základní příčiny:

- Nevyhovující bonita,
- Nulové, příp. nedostatečné zajištění.

5 Identifikovaná slabá místa (shrnutí na základě analýzy)

Cílem této kapitoly je shrnout hlavní překážky, které jsou žadatelům o dotaci a úvěr postaveny.

5.1 Bonita žadatele

Naprostě převládajícím faktorem se ukázala být bonita a rizikovost žadatele, kterou banky v rámci schvalování žádosti o úvěr posuzují. Tento faktor vyjadřuje žadatelovu schopnost splácet, resp. vypovídá o míře pravděpodobnosti, že žadatel nebude schopen bance splácet. Do hodnocení vstupují výsledky hospodaření žadatele, struktura/likvidita aktiv a pasiv, cash flow, zadluženost, rentabilita vlastního kapitálu a jiné finanční ukazatele, dále druh činnosti žadatele, velikost společnosti, jeho historie. Tato fakta jsou vyhodnocována oproti parametrům potenciálního úvěru (jeho celková výše, splatnost, typ úrokových sazeb). Tyto všechny skutečnosti vstupují do konkrétních ratingových modelů vytvořených bankou, kde jsou nadefinovány postupy pro výpočet míry rizika, doporučení k (ne)schválení úvěru, příp. k vyšší rizikové příirážky k základní úrokové sazbě úvěru.

Banky dodržují postupy pro výpočet míry rizika na základě pravidel stanovených orgánem dozoru – Českou národní bankou, které vycházejí z pravidel Basel II vytvořených Basilejským výborem pro bankovní dohled. Na základě výpočtů rizika a dalších vypočtených údajů vyplývá pro banku tzv. „minimální kapitálová přiměřenost“, tj. jaký volný kapitál musí banka držet v relativně likvidní podobě, tj. kdy tento kapitál prakticky nezhodnocuje. Z těchto výpočtů se pak odvozuje veškerá ekonomika banky, tj. rozhodnutí, do jak velkého rizika je ochotna banka jít, kdy se jí to ještě vyplatí. Veškerá tato opatření slouží k tomu, aby se banky nedostaly nad bezpečné limity své úvěrové angažovanosti.

Je nutné zdůraznit, že na stávající trend klesajícího financování projektů dotovaných ze zdrojů EU bankami se podepsala současná celková makroekonomická situace. Většina žadatelů byla touto krizí ve větší či menší formě postižena a řada z nich se dostala pod hranici rizika, které jsou banky ještě ochotny úvěrovat. Taktéž panuje na straně bank větší opatrnost při posuzování žádostí o úvěr, některé banky zpřísnily pravidla pro schvalování úvěrů.

5.2 Způsob financování

Převládajícím způsobem financování je u dotací proplácení ex post. Žadatel si de facto musí zajistit kompletní prostředky na veškeré náklady projektu do té doby, než mu bude dotace

proplacena. Zajištění veškerých financí je velmi náročné právě hlavně z pohledu možné výše úvěru a některé žadatele tak rovnou diskvalifikuje. Samotný institut dotace tak ztrácí smysl - dotace má podpořit subjekt, který prostředky na realizaci celého projektu nemá k dispozici.

Oproti tomu režim ex ante zabezpečuje průběžné financování a proto nevyžaduje od žadatele velké objemy prostředků z jiných zdrojů.

5.3 Nejistota bank a nedostatek informací

Banky v současné době vnímají celý proces schvalování žádostí a následného proplácení dotací jako velmi nejistý. Důvodem jsou nejednotná pravidla a nejednotné přístupy ŘO k posuzování plnění podmínek dotace – např. krácení dotace, sankce, příp. nevyplacení dotace.

Banky nemají přehled o průběhu projektu, jeho přípravě, fázích schvalování apod. a nemají kontrolu nad dodržováním pravidel stanovených ŘO ze strany příjemců (jejichž nedodržení nese riziko nevyplacení či vrácení dotace). V rámci neexistence jednotné politiky postihů přistupuje každý ŘO k sankcím odlišně – může dojít ke snížení dotace, příp. může být ohroženo skutečné vyplacení dotace, což banka nemá vůbec pod kontrolou, a proto žadatele posuzuje standardně, jakoby žádnou dotaci neměl obdržet. Dotaci nepovažuje ani za způsob zajištění úvěru, ani jako existenci reálných prostředků na straně žadatele.

Problémy vznikají nejen v oblasti samotného přístupu ŘO v praxi, ale už při vytváření (nové) metodiky, která následně ovlivňuje postupy v praxi. V metodikách se někdy objevují nelogické požadavky, které se pak banky musí vyjasňovat s ŘO až při konkrétních případech (viz doklady k prokázání předfinancování).

5.4 Zástava majetku

Nejednota se vyskytuje také v problematice povolování/nepovolování zástav dotovaného předmětu/majetku. Pravidla většiny OP zajištění dotovaným majetkem nepovolují.

S nepovolováním zástav se pojí problematika zajištění potenciálního úvěru. Zajištění úvěru žadatelů je často nedostatečné, příp. nulové a to znamená zamítnutí úvěru bankou pro vysokou míru rizika.

Zkušenosti ČMZRB ukazují, že v případě nastavení příliš rigidních podmínek záruk může vzniknout problém s jejich dosažitelností pro žadatele.

5.5 Doklady a dokumenty

Jednou z podmínek při žádosti o dotaci je prokázání zajištění financování. Napříč jednotlivými OP zde existují velké rozdíly v relevanci a závaznosti těchto dokladů. Tyto doklady jsou často definovány jen velmi vágně a teprve praxe a komunikace žadatel – banka – ŘO určují konkrétní podobu dokumentu. Příklady požadavků:

- Výpis z účtu - má pouze statický charakter k danému dni, ale nic nevypovídá o skutečné finanční situaci žadatele,
- Nezávazný bankovní příslib - ve slovníku banky neexistuje, a tudíž má banka problém takový dokument vydat a pokud ho vydá, nelze jej opět považovat za způsob prokázání zajištění financování ze stran žadatele,
- Závazný bankovní příslib - ten již jako důkaz zajištění financování považovat lze, ale vyžaduje u banky kompletní schvalovací proces a je problém, pokud zakázka u klienta ještě nebyla tendrovaná/soutěžená a banka má opět problém se k takovému závazku vyjádřit.

5.6 Neangažovanost klientů

Určitým problémem je dle zkušeností bank a ŘO neangažovanost na straně žadatelů, jejich neodpovědný přístup, kdy někteří žadatelé pouze zkouší o dotaci zažádat a to „na cokoli“.

U tohoto přístupu lze pak často odhadnout špatné plnění podmínek stanovených ŘO a zvyšuje se tak riziko komplikací v rámci celého procesu proplácení dotace.

5.7 Ustanovení ve smlouvách

Na většině smluv/rozhodnutí o poskytnutí dotace, které jsou nejsilnějším závazkem řídicích orgánů vůči vybraným příjemcům ve smyslu následného vyplacení dotace, se výslovně píše, že na dotaci není právní nárok (viz např. OPPI, Praha - Konkurenceschopnost, některé ROPy). A i u těch, kde to výslovně nezmiňují, jsou smlouvy/rozhodnutí koncipovány naprosto jednostranně, tj. pečlivě rozepisují všechny povinnosti příjemců dotací, ale žádné povinnosti řídicích orgánů (všude se používají termíny typu "dotace může být vyplacena v celkové výši max...").

Tato skutečnost opět zvyšuje nejistotu bank ohledně vyplacení dotace a ovlivňuje tak její přístup k žádostem o financování žadatelů.

5.8 Dodatečné změny dokumentace

Dalším rizikovým faktorem je průběžné zpřesňování finančních analýz. To sice zajišťuje hospodárnost vynakládaných veřejných prostředků, ale v případě nutnosti vrátit dotaci z titulu nenaplnění podmínek, to může vyvolávat rizikové hodnocení projektu některých OP.

Příkladem je situace, kdy byla dotace vypočtena metodou finanční mezery a následně se musí vrátet kvůli tomu, že dosažené příjmy převýšily plánované. Podíl vratné dotace se totiž progresivně zvyšuje s mírou překročení skutečně dosažených příjmů oproti předpokládaným, tudíž vyšší příjmy pokryjí maximálně vratnou část dotace, nikoli však již splátky úvěru.

6 Doporučení a jejich implementace

6.1 Opatření v procesní a legislativní oblasti

6.1.1 Bonita žadatele

Tento faktor, který vypovídá o finančním zdraví žadatele a významně ovlivňuje úspěšnost žadatele o úvěr je jen velmi těžké nějakými opatřeními vylepšit. Lze jen doufat, že se zlepšující se celkovou ekonomickou situací se začne zlepšovat i situace jednotlivých subjektů. Jediným umělým nástrojem v tomto případě může být vznik garančních institutů, které na bankovní úvěr poskytnou garanci (viz další opatření).

6.1.2 Způsob financování ex ante či etapovitě

Výrazným faktorem, který ulehčuje přístup k úvěrům je režim průběžného financování (ex ante) či etapovitěho financování. Naším doporučením je zvážit zavedení těchto režimů i v jiných OP. Jejich zavedení je však nutné zvážit vzhledem k nutné administrativě, která tyto způsoby provází. Posoudit by se tak měla délka projektu, jeho objem, opodstatněnost vysoké administrativy, u problematických oblastí lze použít alespoň kombinaci režimu ex post s ex ante.

6.1.3 Nejistota bank a nedostatek informací

Některá opatření k nápravě současného stavu by měla být provedena na úrovni NOKu - navrhuje NOKu vydat doporučení vedoucí ke sjednocení/harmonizaci některých otázek v metodikách a pravidlech jednotlivých OP, která následně ŘO OP do svých metodik zapracují. Sjednocující doporučení by se týkala některých finančních otázek, resp. financování projektu a hodnocení jeho finanční stránky. Konkrétně doporučujeme sjednotit problematiku požadavků na předfinancování projektu žadatelem a způsobů jeho prokázání, dále hodnocení ekonomické stránky projektu, plošně zavést možnost použít majetek financovaný z dotace k zajištění úvěru u bank a v neposlední řadě zavést shodné postupy v rámci sankčního režimu. Výsledkem bude možnost lepší orientace bank ve spleti metodik a požadavků jednotlivých ŘO konkrétních OP a dále k určité garanci konkrétního postupu při posuzování a v průběhu projektu.

Při vytváření metodik nových OP či při úpravě a aktualizaci výzev doporučujeme konzultovat navrhované požadavky a opatření se zástupci bank – dojde tak k vytvoření stabilnějšího/jistějšího prostředí z pohledu bank a k eliminaci některých realitu neodrážejících opatření, která by

následně stejně působila problémy při srážce s realitou v rámci procesu žádosti o financování u komerčních bank.

Banky potřebují pro kompetentní rozhodování rychlý přístup k souhrnným informacím ohledně jednotlivých OP, prioritních os a programů. Navrhujeme, aby tak měly přístup ke statistikám vedených ŘO ohledně všech základních parametrů prioritních os, resp. programů, jakými jsou počet a typ žadatelů, výše dotací (%ní podíl i absolutní výše), výše způsobilých výdajů projektu, počet zamítnutých žádostí, případy neproplacení dotace, případy a výše sankcí apod.

Dále by banky pro posílení své informovanosti uvítaly mít k dispozici přehled o přípravě a průběhu projektu. Z tohoto důvodu navrhujeme, aby banky měly přístup (konkrétní oprávnění by byly věcí dohody) do aplikací/systémů o průběhu projektů jednotlivých ŘO. Většina ŘO OP těmito systémy disponuje, technicky by se jednalo o drobné úpravy.

Součástí smluv o poskytnutí dotace, popřípadě dokonce součástí dokumentace o poskytnutí dotace by mělo být ujednání či prohlášení žadatele, které k tomu vytvoří předpoklady včetně jeho souhlasu.

Lze doporučit, aby ŘO začal pracovat s výpisy informací z Centrálního registru úvěrů (CRÚ). Součástí úvěrové dokumentace, kterou žadatel uzavírá s bankou, by se po dohodě s bankami měl stát i výslovný písemný souhlas žadatele (jako klienta banky) s poskytováním vyjmenovaných informací bankou ve prospěch ŘO, což by napomohlo lepšímu průběžnému monitoringu ze strany ŘO.

Dalším návrhem je ustanovení kontrolního subjektu/externí společnosti (čerpát finance lze z prioritní osy Technická pomoc), který dohlédne a bance bude garantovat plnění požadavků stanovených ŘO žadatelem a který případně včas upozorní na nedostatky při jejich plnění.

Technicky by se nejednalo o náročnou záležitost - byly by vytipovány společnosti, které jsou schopny kontrolu na odborné úrovni realizovat, a byl by sestaven seznam „kvalifikovaných kontrolorů“.

6.1.4 Zástava majetku

V zájmu kvalitnějšího zajištění úvěru žadatelem je vhodné uvolnit zákaz zajištění dotovaným předmětem v případě OP, kde stále zákaz platí.

Podobně by bylo vhodné přehodnotit další pravidla týkající se zajištění, např. záruky ČMZRB, z hlediska efektivity a dostupnosti pro žadatele. Samozřejmě i nadále musí být záruky

poskytované podnikatelům z programů OPPI schválených vládou v souladu s příslušnými právními předpisy ČR a EU, výběrová kritéria pak schválena monitorovacím výborem OPPI.

6.1.5 Doklady a dokumenty

Doporučujeme sjednotit požadované doklady a dokumenty k prokázání zajištění financování v rámci jednotlivých OP. Doklad by měl mít právně a procesně takovou formu, která reálně vypovídá o zajištěném financování. Tou je v současné době pouze jen závazný úvěrový příslib. V případech, kdy banky s vydáním takového příslibu čekají na upřesnění parametrů projektu či na příslibení dotace, je nejvhodnějším řešením vzájemná komunikace mezi ŘO a bankou a zpřesňování vzájemně požadovaných informací.

6.1.6 Neangažovanost klientů

Podmínka vlastních zdrojů, alespoň do určité výše, by měla být podmínkou každé jednotlivé výzvy. Výsledkem bude eliminaci nezainteresovaných žadatelů. Lze např. nastavit min. procentuální podíl z celkové částky dotace, který musí žadatel složit na účet ŘO, příp. banky.

6.1.7 Ustanovení ve smlouvách

Doporučujeme dále přehodnotit formulace u rámcových smluv ohledně poskytnutí dotace, které opět posilují nejistotu ohledně přidělení dotace. Podle názoru většiny bank jsou smlouvy formulovány velmi vágně, příslušná ustanovení neposkytují jistotu/právní nárok, že po splnění všech podmínek kladených na žadatele, ten skutečně dotace obdrží. Z ustanovení ve smlouvách doporučujeme vyškrtnout formulace v podmiňovacím způsobu.

6.1.8 Způsobilé výdaje

Některé OP nemají do způsobilých výdajů zahrnuty náklady na poradenství. Zvláště u technicky náročných projektů se složitou přípravou podkladů k žádosti lze doporučit využití odborníka, což zvyšuje šanci na úspěšnou žádost, resp. eliminuje zásadní nedostatky. Někteří žadatelé však od záměru využít specialistu ustoupí kvůli neproplaceným výdajům na takové služby.

Doporučením je tedy zařadit výdaje na dotační poradenství do způsobilých nákladů projektu v případě OP, kde tomu tak není.

Na úrovni MMR ČR je toto opatření obecně způsobilé, resp. je povolené poradenství mezi způsobilé výdaje zahrnout. Je to tedy otázka přístupu konkrétních ŘO OP a lze vše doporučit, aby toto opatření zavedly.

6.2 Opatření na straně komerčních bank

Celkově je hlavním, obecným opatřením na straně komerčních bank jejich spolupráce s řídicími orgány, resp. MMR ČR, kterou banky již deklarovaly. Konkrétní opatření není vzhledem k nezávislosti bank možné prosadit, nicméně navrhuje alespoň diskutovat s bankami ohledně některých opatření na jejich straně, která by zlepšila situaci a o kterých tedy s bankami doporučujeme jednat.

Doporučujeme, jak již bylo zmíněno, přizvat zástupce komerčních bank jako nedílné součásti celého procesu k vyjednávání ohledně nových metodik jednotlivých OP a to především v oblasti finančních otázek, aby tak ustanovení v metodikách OP nekolidovala s možnostmi bank. S bankami navrhuje konkrétně projednat následující navrhovaná opatření - sjednocení požadavků na doložení zajištění financování žadatelem, otázku zajištění, resp. uvolnění zákazu zástav „dotovaného“ majetku, otázku garančního institutu, problematiku externího kontrolora (především jaký subjekt by měl tuto funkci vykonávat, jaké parametry sledovat, jakým způsobem a s jakou periodicitou předávat hodnocení).

Další významnou kapitolou v rámci jednání s bankami je vzájemná výměna informací s ŘO, která umožní lepší předvídatelnost situace, průběhu projektu a charakteristik žadatele. Jednalo by se o předání informací z Centrálního registru úvěrů ŘO jednotlivým OP a naopak o otázku přístupu komerčních bank do statistik a údajů ohledně projektů vedených ŘO (upřesnit informační požadavky obou stran).

Opatření, které by mělo zmírnit obavy žadatelů při vyjednávání žádosti o úvěr, je postup bank, že v případě neobdržení dotace může žadatel ustoupit od úvěrové smlouvy (s minimálním sankčním plněním), aby žadatel zbytečně nečerpal úvěr, resp. neplatil úroky. Tento postup by měl zajistit, že žadatel nebude vyčkávat se zahájením jednání ohledně úvěru s bankou do poslední možné chvíle, což komplikuje situaci všem zúčastněným.

6.3 Otázka vytvoření společného garančního systému

V dílčích bodech a obdobách jsme se této problematiky již dotknuli. V rámci některých OP (OPŽP, OPPI) fungují speciální instituce, které žadatele z konkrétního OP buď úvěrují či

poskytnou záruku na jeho úvěr. Tento postup výrazně zvyšuje množství realizovaných projektů. Konkrétně otázka záruk je velmi aktuální, protože častou příčinou neschválení dotace je právě nedostatečné, příp. nulové zajištění projektu. Garanční systém by představoval systémové, jednotné a funkční opatření (garance) - pro navýšení počtu schválených úvěrů pro projekty dotované z fondů EU s velmi jistým efektem.

Návrh na vznik podobného institutu se objevil při pohovorech se zástupci bank i s ŘO OP. Vytvoření společného garančního systému lze tedy doporučit.

Se vznikem se pochopitelně pojí otázka konkrétních pravidel fungování a zajištění bezpečné míry rizika tohoto institutu, způsobů hodnocení rizikovosti. To by bylo předmětem detailnějších debat např. i se zástupci bank pro jejich zkušenosti s takovým hodnocením a pro sjednocení některých postupů (viz doporučení). Lze např. stanovit procentuální míru garance/angažovanosti, příp. absolutně stanovené limity pro jednotlivé OP (dle významu projektů realizovaných v rámci těchto OP z hlediska celostátního významu), dále stanovit jiné požadavky pro žádosti o garance z tohoto systému, příp. lze definovat okolnosti, za kterých se nelze na systému účastnit.

Takové zastřešující hodnocení rizik projektů, resp. žadatelů by mělo vést k pozitivnímu následku - sjednocení posuzování projektu a žadatele na straně státu, resp. OP.

Konkrétní subjekt, který by funkci garančního systému plnil, by byl otázkou posouzení a následně veřejné soutěže. Každopádně jednou z variant je využití ČMRZB pro její dosavadní zkušenosti na tomto poli v oblasti průmyslu a obchodu (OPPI).

Případné negativum vytvoření garančního systému představuje pravděpodobné prodloužení procesu od zahájení příprav projektu až po schválení úvěru. Vstupuje do toho totiž proces žádosti o záruku z garančního systému, její hodnocení, které musí předbíhat schvalování žádosti o úvěr u banky.

Postihy při nesplácení úvěru žadatelem (a tudíž povinnosti garančního systému hradit plnění bance) by měly být minimálně stejně přísné, jako jsou standardně u komerčních bank v případě defaultu žadatele a to z důvodu zamezení jistému „morálnímu hazardu“ žadatelů.

Zřízení garančního systému bude v legislativní rovině ČR nutno doprovodit speciálním zákonem, dle zkušenosti ČMRZB by celý legislativní proces měl trvat v řádu měsíců až jednoho roku vzhledem k nutnosti nastavit odborné parametry jako jsou parametry záruky, zajištění apod.

Z hlediska EU by Garanční fond mohl být zřízen, pokud by byl financován (naplněn) z národních veřejných prostředků (státní rozpočet, krajský rozpočet a rozpočty regionálních rad). I tak by bylo

vhodné podmínky jeho působení projednat s Evropskou komisí. Za současného stavu právních závazků by naopak podle našeho názoru nebylo možné převedení prostředků z programů z titulu způsobilých výdajů. Takový postup by vyžadoval nalezení shody s Evropskou komisí a tedy zřejmě speciální program, prioritní osa nebo alespoň projekt.

7 Přílohy

Tato součást závěrečné zprávy je vzhledem ke svému charakteru, potřebě názornosti předmětem samostatné prezentace přiložené k této závěrečné zprávě.

7.1 Implementace navrhovaných opatření

7.2 Dopadová analýza a analýza synergie navrhovaných opatření